

E L Džejms

PEDESET
NIJANSI
SIVA

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala

E L James

FIFTY SHADES OF GREY

Copyright © 2011, by Fifty Shades Ltd.

The author published an earlier serialized version of this story online with different characters as *Master of the Universe* under the pseudonym Snowqueen's Icedragon.

Translation Copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Svi likovi i događaji prikazani u ovoj knjizi izmišljeni su i svaka sličnost sa stvarnim događajima i ljudima, živim ili mrtvim, sasvim je slučajna.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Nilu,
gospodaru mog sveta*

PRVO POGLAVLJE

Iznervirano se mrštim svom odrazu u ogledalu. Prokleta kosa – prosto me ne sluša. Prokleta i Ketrin Kavana što se razbolela i naterala me na ove muke. Umesto da učim za završne ispite, koji su sledeće nedelje – pokušavam da ukrotim kosu. *Ne smem da spavam s mokrom kosom. Ne smem da spavam s mokrom kosom.* Pošto sam nekoliko puta ponovila tu mantru, još jednom sam pokušala da je zauzdam četkom. Razdraženo sam prevrnula očima, zagledala se u bledu smeđokosu devojkicu koja mi uzvrća pogled plavim očima prevelikim u odnosu na lice, i odustala. Mogu jedino da vežem nepokornu kosu u konjski rep i da se nadam da ću izgledati polupristojno.

Kejt mi je cimerka i baš danas je pala u postelju zbog gripa. Zbog toga ne može da ode na zakazan razgovor s nekim, meni potpuno nepoznatim industrijalcem-tajkunom koga treba da intervjuiš za studentske novine, pa sam se ponudila da odem umesto nje. Moram da zapnem za završne ispite, da završim jedan esej i trebalo bi da radim po podne, ali ne – danas ću se voziti dvesta šezdeset kilometara do centra Sijetla kako bih upoznala tajanstvenog generalnog direktora *Grej enterprajzis*

holdings. Budući da je izuzetan preduzetnik i veliki donator našeg univerziteta, njegovo vreme je veoma dragoceno – mnogo dragocenije od mog – ali pristao je da razgovara s Kejt. Rekla mi je da je to ogroman uspeh. Neka su proklete njene vannastavne aktivnosti.

Kejt je sklupčana na kauču u dnevnoj sobi.

„Ana, žao mi je. Trebalo mi je devet meseci da ga privolim na intervju. Prošlo bi još šest meseci dok zakaže novi termin, a dotle ćemo obe diplomirati. Ne smem to da propustim kao urednica. Molim te“, preklinje Kejt promuklo zbog odranog grla. Kako to uspeva? Čak i bolesna izgleda vragolasto privlačno i lepo, uredne zlatnoplave kose i blistavih zelenih očiju, iako su sad krvave i vlažne. Potisnula sam nalet nezvanog saosećanja.

„Naravno da ću otići, Kejt. Trebalo bi da se vratiš u krevet. Hoćeš li aspirin ili paracetamol?“

„Aspirin, molim te. Uzmi pitanja i moj digitalni diktafon. Samo pritisni snimanje. Beleži šta govori, a ja ću sve prepisati.“

„Ne znam ništa o njemu“, promrmljala sam i bezuspešno pokušala da potisnem bojazan.

„Snaći ćeš se s pitanjima. Idi. Duga je vožnja. Ne smeš da zakasniš.“

„Važi, krećem. Vrati se u krevet. Skuvala sam ti supu pa je podgrej kasnije.“ Pogledala sam je s naklonošću. *Samo bih zbog tebe uradila ovako nešto, Kejt.*

„Hoću. Srećno. I hvala, Ana – spasla si mi život, kao i uvek.“

Uzela sam ranac, zajedljivo joj se osmehnula pa izašla i krenula prema kolima. Neverovatno mi je da me je Kejt nagovorila na ovo. Ali ona može da nagovori svakog na sve. Biće izuzetna novinarka. Jasno se izražava, jaka je, uverljiva, ume da obrazloži, lepa je – i moja najdraža drugarica.

NIJE BILO GUŽVE na putevima kad sam krenula iz Van-kuvera, u Vašingtonu, prema auto-putu broj pet. Još je rano i ne moram da budem u Sijetlu pre dva. Srećom, Kejt mi je pozajmila svoj sportski mercedes CLK. Nisam sigurna da bih stigla na vreme Vandom, mojom bubom. Ali vožnja mečkom je uživanje. Nagazila sam gas i gutam kilometre.

Odredište mi je štab ogromne korporacije gospodina Greja. To je velika poslovna zgrada od dvadeset spratova, sva u zaobljenom staklu i čeliku, arhitektonski san o praktičnosti. Na čeliku nad staklenim ulaznim vratima neupadljivo piše KUĆA GREJ. Stigla sam u petnaest do dva i laknulo mi je što nisam zakasnila dok sam prolazila ogromnim i, iskreno govoreći, zastrašujućim predvorjem od stakla, čelika i belog peščara.

Veoma privlačna, negovana, mlada plavuša za radnim stolom od peščara srdačno mi se osmehnula. Nosi najelegantniji sivi blejzer s belom bluzom koji sam ikad videla. Izgleda besprekorno.

„Došla sam na razgovor s gospodinom Grejom. Anastazija Stil umesto Ketrin Kavane.“

„Samo trenutak, gospođice Stil.“ Izvila je obrvu dok sam smeteno stajala pred njom. Zažalih što nisam pozajmila zvanični blejzer od Kejt umesto što nosim tamnoplavu jaknu. Potrudila sam se i obukla svoju jedinu suknju, praktične smeđe čizme do kolena i plavi džemper. To je elegantno – za mene. Zadenula sam pobegli pramen iza uva, praveći se da se nisam ušeptrljala pred njom.

„Očekuju gospođicu Kavanu. Molim vas, potpišite se ovde, gospođice Stil. Idite poslednjim liftom s desne strane do dvadesetog sprata.“ Toplo mi se osmehnula, nesumnjivo razgaljena, dok sam se potpisivala.

Dala mi je propusnicu na kojoj upadljivo piše „posetilac“. Nehotice sam se podsmehnula. Očigledno je da sam posetilac. Nimalo se ne uklapam. *Ništa se ne menja.* Uzdahnula sam u

sebi. Zahvalila sam joj pa pošla prema liftovima. Dva radnika obezbeđenja u crnim odelima skrojenim po meri izgledaju mnogo elegantnije od mene.

Lift me je smrtonosnom brzinom odneo do dvadesetog sprata. Vrata su se otvorila i obrela sam se u još jednom velikom predvorju – ponovo staklo, čelik i beli pešćar. Ugledala sam još jedan radni sto od pešćara i još jednu mladu plavušu. Ova je besprekorno odevena u crno i belo. Ustala je da me dočeka.

„Gospođice Stil, možete li tamo da sačekate, molim vas?“ Pokazala je na bele kožne naslonjače.

Iza naslonjača je prostrana sala za sastanke sa staklenim zidovima. U njoj se nalazi veliki sto od tamnog drveta okružen s bar dvadeset odgovarajućih stolica. A iza stola se kroz panoramski prozor vide neboderi i grad sve do zaliva. Načas sam se ukočila pred zadivljujućim pogledom. *Au!*

Sela sam, izvadila pitanja iz ranca i preletela ih pogledom, proklinjući Kejt što mi nije ispričala Grejovu kratku biografiju. Ne znam ništa o čoveku koga ću upravo intervjuisati. Može da ima devedeset, ali i trideset godina. Zbog te nepoznanice sam se ozlovoljila, pa unervozila i čak ušepRTLjala. Nikad nisam volela razgovore jedan na jedan, već anonimnost grupnih diskusija gde mogu neupadljivo da sedim u zadnjem delu prostorije. Da budem iskrena, najviše volim kad sam sama i čitam klasične engleske književnosti, skrupčana na stolici u fakultetskoj biblioteci. A ne da se nervozno vrpOLjim u ogromnoj građevini od stakla i kamena.

Prekorila sam se. *Smiri se, Stilova*. Sudeći po zgradi, previše hladnoj i modernoj, Grej verovatno ima četrdesetak godina: u formi je, preplanuo i svetle kose kako bi se uklopio s osobljem.

Još jedna elegantna, besprekorno odevena plavuša izašla je na velika vrata zdesna. Otkud toliko savršenih plavuša? Kao da sam u Stepfordu. Duboko sam udahnula i ustala.

„Gospođice Stil?“, upita najnovija plavuša.

„Da“, zagraktala sam pa se nakašljala. „Da.“ Eto, to zvuči samouverenije.

„Gospodin Grej će vas primiti za nekoliko trenutaka. Da vam uzmem jaknu?“

„O, hvala.“ Trapavo sam skinula jaknu.

„Jeste li dobili neko osveženje?“

„Ovaj... nisam.“ Jao ne, da nije plavuša broj jedan u nevolji? Plavuša broj dva se namršti i odmeri mladu ženu za stolom.

„Hoćete li čaj, kafu, vodu?“, pitala je kad se ponovo okrenula prema meni.

„Čašu vode. Hvala“, promrmljala sam.

„Olivija, molim te donesi gospođici Stil čašu vode.“ Glas joj je strog. Olivija skoči i požuri prema vratima s druge strane predvorja.

„Izvinjavam se, gospođice Stil. Olivija je na probnom radu. Sedite, molim vas. Gospodin Grej će biti slobodan za pet minuta.“

Olivija se vratila s čašom ledene vode.

„Izvolite, gospođice Stil.“

„Hvala.“

Plavuša broj dva odmaršira do velikog radnog stola. Potpetice joj zveckaju i odzvanjaju na podu od peščara. Sela je i obe su nastavile da rade.

Možda gospodin Grej zapošljava isključivo plavuše. Dokono sam se zapitala je li to zakonito. Utom se vrata kancelarije otvoriše. Izašao je visok, elegantno odeven, privlačan Afroamerikanac s kratkim dredovima. Svakako se nisam prikladno obukla.

Okrenuo se i dobio kroz vrata. „Golf ove nedelje, Greje?“

Nisam čula odgovor. Okrenuo se, ugledao me i osmehnuo se. Uglovi tamnih očiju mu se nabraše. Olivija skoči da pozove lift. Izgleda da joj skakanje sa stolice odlično polazi za rukom. Nervoznija je od mene!

„Doviđenja, dame“, rekao je pre nego što je ušao u lift.

„Gospodin Grej će vas sad primiti, gospođice Stil. Samo izvolite“, reče plavuša broj dva. Prilično nesigurno sam ustala i pokušala da se smirim. Podigla sam ranac, spustila čašu s vodom i pošla prema odškrinutim vratima.

„Ne morate da kucate, samo uđite.“ Srdačno se osmehnula.

Gurnula sam vrata i zateturala se. Spotakla sam se na sopstvena stopala i naglavačke uletela u kancelariju.

Prokletstvo na kvadrat – ja i moje dve leve noge! Prosula sam se na vratima kancelarije gospodina Greja. Neko mi nežno pomaže da ustanem. Strahovito se stidim, prokleta bila moja trapavost. Moram da skupim hrabrost da podignem pogled. Bokte – tako je mlad.

„Gospođice Kavana.“ Pružio mi je ruku s dugim prstima. „Ja sam Kristijan Grej. Jeste li dobro? Hoćete li da sednete?“

Tako mlad – i privlačan, veoma privlačan. Visok, odeven u lepo sivo odelo i belu košulju s crnom kravatom. Kosa boje tamnog bakra mu je razbarušena, a svetlosive oči me prodorno posmatraju. Treba mi trenutak da povratim moć govora.

„Ovaj. U stvari...“, promrmljala sam. Neka sam prokleta ako ovaj tip ima više od trideset godina. Omamljeno sam prihvatila njegovu ruku. Čim su nam se prsti dotakli, čudan, snažan trzaj prostruja mi telom. Naglo sam povukla ruku, postideana. Mora da je statički elektricitet. Brzo sam zatreptala, u ritmu s mojim srcem.

„Gospođica Kavana se razbolela pa sam došla umesto nje. Nadam se da vam ne smeta, gospodine Greje.“

„A vi ste?“ Glas mu je srdačan, možda i razveseljen, ali teško je reći zbog njegovog ravnodušnog izraza. Izgleda blago zainteresovano, ali iznad svega učtivo.

„Anastazija Stil. Studiram englesku književnost s Kejt... ovaj... Ketrin... ovaj... gospođicom Kavanom na Vašingtonskom državnom univerzitetu u Vankuveru.“

„Shvatam“, odgovorio je. Čini mi se da vidim nagoveštaj osmeha, ali nisam sigurna.

„Hoćete li da sednete?“ Pokazao je na beli kožni kauč u obliku slova L.

Kancelarija je prevelika za samo jednog čoveka. Ispred panoramskog prozora je moderni radni sto od tamnog drveta za kojim bi šestoro moglo udobno da radi. Slaže se sa stočićem pored kauča. Sve ostalo je belo – tavanica, podovi i zidovi, osim zida pored vrata na kome je mozaik od trideset šest malih slika poređanih u kvadrat. Izvanredne su – niz svakodnevnih, zaboravljenih predmeta naslikanih toliko detaljno da izgledaju kao fotografije. Poređane zajedno, oduzimaju dah.

„Ovdašnji slikar. Trauton“, rekao je Grej kad je video gde gledam.

„Divne su. Uzdigao je obično u izuzetno“, promrmljala sam, rasejana koliko zbog njega toliko i zbog slika. Nakrivio je glavu i pažljivo me osmotrio.

„Potpuno se slažem, gospođice Stil“, odgovorio je blagim glasom. Pocrvenela sam, mada ne znam zašto.

Ako se izuzmu slike, ostatak kancelarije je hladan, čist, sterilan. Pitam se da li odražava ličnost Adonisa, koji je graciozno seo u belu kožnu naslonjaču naspram mene. Odmahnula sam glavom, uznemirena tokom svojih misli, pa izvukla Kejtina pitanja iz ranca. Zatim sam izvadila njen diktafon i sva se ušepRTLjajala, ispustivši ga dvaput na stočić pred sobom. Gospodin Grej nije rekao ništa dok je čekao – nadam se – strpljivo, a ja postajala sve posramljenija i smetenija. Kad sam skupila hrabrost da podignem glavu, videla sam da me posmatra. Opušteno je spustio jednu ruku na krilo, a drugom je obujmio bradu i prelazi dugim kažiprstom po usnama. Mislim da pokušava da suzbije osmeh.

„Iz... izvinite“, promucala sam. „Nisam navikla na ovo.“

„Samo polako, gospođice Stil“, odvratio je.

„Je l' vam neće smetati da snimam vaše odgovore?“

„To me pitate pošto ste se toliko namučili da postavite diktafon?“

Pocrvenela sam. Zadirkuje me? Nadam se. Zatreptala sam ne znajući šta da kažem. Mislim da se sažalio na mene pošto je popustio. „Ne, ne smeta mi.“

„Je l' vam Kejt, hoću reći, gospođica Kavana, rekla za šta je intervju?“

„Da, trebalo bi da bude objavljen u diplomatskom broju studentskih novina zato što ću dodeljivati diplome na ovogodišnjoj ceremoniji.“

Oh! To je novost. Načas sam se zaokupila time što će mi neko ko nije mnogo stariji od mene – dobro, možda šest-sedam godina i, dobro, veoma uspešan, ali ipak – uručiti diplomu. Namrštila sam se i potisnula misli što su bludele kako bih se usredsredila na trenutni zadatak.

„Dobro.“ Nervozno sam progutala knedlu. „Imam nekoliko pitanja, gospodine Greje.“ Zadenula sam zalutali pramen iza uva.

„I mislio sam da ćete imati“, odgovorio je mrtav ozbiljan. On mi se smeje. Obrazi su mi planuli kad sam to shvatila. Ispravila sam se i zabacila ramena ne bih li izgledala više i opasno. Uključila sam snimanje na diktafonu i pokušala da delujem profesionalno.

„Stvorili ste veliku imperiju iako ste veoma mladi. Čemu dugujete svoj uspeh?“ Pogledala sam ga. Osmeh mu je skrušen, ali deluje maglovito razočarano.

„U poslu se sve vrti oko ljudi, a ja veoma dobro procenjujem ljude, gospođice Stil. Znam kako razmišljaju, šta ih podstiče da napreduju a šta ne, šta ih nadahnjuje i kako da ih motivišem. Zapošljam izuzetne ljude i dobro ih nagrađujem.“ Zastao je i prikovao me sivim očima. „Verujem da čovek može uspeti u bilo kom poslu samo ako zagospodari njim, ako ga poznaje do najsitnijih pojedinosti. Mnogo se trudim da to postignem. Odlučujem na osnovu logike i činjenica. Moj urođeni nagon

mi pomaže da otkrivam i razvijam dobre ideje i dobre ljude. U suštini se sve uvek svodi na dobre ljude.“

„Možda ste samo imali sreće.“ Ta izjava nije na Kejtinom spisku – ali on je tako nadmen. Oči mu načas iznenađeno planuše.

„Ne oslanjam se na sreću niti na prilike, gospođice Stil. Čini mi se da imam više sreće ako marljivije radim. Zaista se sve svodi na to da imate prave ljude u svom timu i da pravilno usmeravate njihovu energiju. Mislim da je Harvi Fajerstoun rekao: 'Najviši poziv vođstva je unapređenje ljudi.'“

„Zvučite kao da ste opsednuti kontrolom“, izletelo mi je pre nego što sam shvatila šta radim.

„O, primenjujem kontrolu u svemu, gospođice Stil“, odgovorio je sasvim ozbiljno iako se osmehuje. Nepokolebljivo i bezizražajno mi uzvraća pogled. Srce mi je brže zakucalo i ponovo sam pocrvenela.

Zašto me toliko zbunjuje? Možda zato što izgleda neverovatno dobro? Zato što mu oči plamte kad me gleda? Zato što prelazi kažiprstom po donjoj usni? Volela bih kad bi prestao to da radi.

„Uostalom, neophodna je velika snaga kako biste poverovali da ste rođeni da vladate stvarima“, nastavio je blagim glasom.

„Mislite li da imate veliku snagu?“ *Zaluđen je kontrolom.*

„Zapošljavaš preko četrdeset hiljada ljudi, gospođice Stil. To mi daje izvesnu odgovornost – moć, ako hoćete. Kad bih zaključio da me više ne zanimaju telekomunikacije i prodao kompaniju, mesec dana kasnije bi se dvadeset hiljada ljudi grčilo da isplati hipoteku.“

Zinula sam. Zapanjila me je takva neskromnost.

„Zar ne odgovarate upravnom odboru?“, pitam zgađeno.

„Ja posedujem svoju kompaniju. Ne odgovaram upravnom odboru.“ Podigao je obrvu. Naravno, to bih znala da sam malo istraživala. Ali tako je nadmen. Promenila sam pristup.

„Imate li interesovanja koja nisu vezana za posao?“

„Imam brojna zanimanja, gospođice Stil.“ Nagoveštaj osmeha izvi mu usne. „Veoma raznovrsna.“ Iz nekog nepoznatog razloga, njegov nepokolebljivi pogled me zbunjuje i greje. Oči mu plamte od neke nestašne misli.

„Ali kako kulirate pošto toliko radite?“

„Kuliram?“ Osmehnuo se, otkrivši savršene bele zube. Zastao mi je dah. Stvarno je prelep. Niko ne bi trebalo da bude toliko lep.

„Pa, 'kuliram', kako vi kažete, tako što jedrim, letim, upuštam se u razne fizičke aktivnosti.“ Pomerio se u naslonjači. „Ja sam veoma bogat čovek, gospođice Stil, te imam skupe i uzbudljive hobije.“

Brzo sam pogledala Kejtina pitanja kako bih skrenula s teme.

„Ulažete u proizvodnju. Zbog čega?“ Zašto mi je toliko neprijatno u njegovom društvu?

„Volim da gradim. Volim da znam kako stvari funkcionišu, kako se sastavljaju i rastavljaju. I volim brodove. Šta da vam kažem?“

„Zvuči kao da vas vodi srce umesto logike i činjenica.“

Izvio je usne i odobravajući me pogledao.

„Moguće je. Mada neki govore da nemam srce.“

„Zašto to govore?“

„Zato što me dobro poznaju.“ Usne mu se izviše u zajedljiv osmeh.

„Da li vas prijatelji smatraju nekim koga je lako upoznati?“ Zažalila sam čim sam postavila to pitanje. Ono nije na Kejtinom spisku.

„Privatnost mi mnogo znači, gospođice Stil. Mnogo se trudim da je zaštitim. Retko dajem intervju...“

„Zašto ste pristali na ovaj?“

„Zato što sam donator univerziteta i, po svoj prilici, nisam mogao da skinem gospođicu Kavanu s grbače. Nemilice je dosađivala mom odeljenju za odnose s javnošću, a divim se takvoj upornosti.“

Znam koliko Kejt ume da bude uporna. Zbog toga i sedim ovde, vrpoljeći se od nelagode pod njegovim prodornim pogledom umesto da spremam ispite.

„Ulažete i u tehnologiju za zemljoradnju? Zašto vas zanima ta privredna grana?“

„Ne možemo jesti novac, gospođice Stil. A na planeti je previše ljudi koji nemaju dovoljno hrane.“

„Zvuči veoma humano. Je li to vaša strast? Da nahranite siromašne?“

Uzdržano je slegnuo ramenima.

„To je dalekosežan posao“, promrmlja. Mislim da je neiskren. Nema smisla – da nahrani siromašne? U tome ne vidim novčanu korist, već samo ideal. Pogledala sam sledeće pitanje, zbunjena njegovim stavom.

„Imate li filozofiju? I ako imate, kako ona glasi?“

„Nemam filozofiju kao takvu. Možda misao vodilju, Karnegejevu: 'Čovek koji ovlada svojim umom može ovladati i svim ostalim na šta ima pravo'. Veoma sam individualan, motivisan. Volim kontrolu – nad sobom i onima oko sebe.“

„Dakle, želite da posedujete stvari?“ *Jesi opsednut kontrolom.*

„Želim da zaslužim da ih posedujem. Ali da, u suštini želim.“

„Zvučite kao oličenje potrošača.“

„I jesam.“ Osmehnulo se, ali oči su mu ostale ozbiljne. Njegova izjava se ne podudara sa željom da nahrani gladne pa sam se nehotice zapitala pričamo li zapravo o nečemu drugom, ali ne znam o čemu. Progutala sam knedlu. Postalo je toplije. Ili mi se samo čini. Samo želim da završim ovaj razgovor. Kejt svakako ima dovoljno materijala. Pogledala sam sledeće pitanje.

„Usvojeni ste. Koliko mislite da je to uticalo na vas?“ O, ovo je lično. Zagledala sam se u njega i ponadala da se nije uvredio. Nabrao je čelo.

„To ne mogu znati.“

Zaintrigirao me je. „S koliko godina ste usvojeni?“

„To je opštepoznat podatak, gospođice Stil.“ Glas mu je strog. *Sranje*. Da, naravno – saznala bih nešto o njemu da sam znala da ću ga intervjuisati. Smušena, brzo sam prešla na sledeće pitanje.

„Morali ste da žrtvujete porodicu zbog posla.“

„To nije pitanje“, odbrusio je.

„Izvinite.“ Uzvrpoljila sam se, pored njega se osećam kao zabludelo dete. Pokušavam ponovo. „Jeste li morali da žrtvujete porodicu zbog posla?“

„Imam porodicu – brata, sestru i divne roditelje. Proširenje porodice me ne zanima.“

„Jeste li homoseksualac, gospodine Greje?“

Oštro je udahnuo, a ja sam se preplašeno zgrčila. *Sranje*. Zašto nisam razmislila pre nego što sam samo pročitala? Kako da mu kažem da samo čitam pitanja? Prokleta Kejt i njena znatiželja.

„Ne, Anastazija, nisam.“ Podigao je obrve. Oči mu hladno blistaju. Ne izgleda zadovoljno.

„Izvinjavam se. To, ovaj... piše ovde.“ Prvi put me je oslovio po imenu. Srce mi je ubrzalo, a obrazi se ponovo zažarili. Nervozno sam gurnula pramen iza uva.

Nakrivio je glavu.

„To nisu vaša pitanja?“

Sva krv mi se povukla iz glave.

„Ovaj... nisu. Sastavila ih je Kejt – gospođica Kavana.“

„Radite li za studentske novine?“ *Jao ne*. Nemam nikakve veze sa studentskim novinama. To je njena vannastavna aktivnost, ne moja. Lice mi bukta.

„Ne. Ona mi je cimerka.“

Trljao je bradu dok je razmišljao. Ne progovara dok me odobravajući posmatra sivim očima.

„Jeste li se dobrovoljno javili za ovaj intervju?“, pitao je tiho.

Stani malo, ko bi koga trebalo da intervjuiše? Očima je prikovao moje, nateravši me da kažem istinu.

„Zamolila me je zato što je bolesna.“ Glas mi je slabašan i pun izvinjenja.

„To objašnjava mnogo toga.“

Čulo se kucanje, a onda je ušla plavuša broj dva.

„Gospodine Greje, izvinite što vas prekidam, ali vaš sledeći sastanak je za dva minuta.“

„Nisam završio, Andrea. Molim te, otkaži sledeći sastanak.“

Andrea okleva, buljeći u njega. Izgleda izgubljeno. Polako se okrenuo prema njoj i podigao obrve. Pocrvenela je. *Dobro je. Nisam jedina.*

„Vrlo dobro, gospodine Greje“, promrmljala je i izašla. Namrštio se i ponovo mi se posvetio.

„Gde smo stali, gospođice Stil?“

O, vratili smo se na gospođicu Stil.

„Molim vas, nemojte da vas zadržavam.“

„Želim da saznam nešto o vama. Mislim da je to pošteno.“ Oči mu svetle od radoznalosti. *Sranje. Šta hoće?* Spustio je laktove na rukonaslone i prstima napravio piramidu ispred usta. Usta su mu veoma... skreću mi pažnju. Progutala sam knedlu.

„Nema mnogo toga da se zna.“

„Šta nameravate da radite kad diplomirate?“

Slegla sam ramenima, zbunjena njegovim zanimanjem. *Da se preselim u Sijetl s Kejt, nađem posao.* Nisam mnogo razmišljala o tome šta ću raditi pošto diplomiram.

„Nemam nikakve planove, gospodine Greje. Prvo moram da položim završne ispite.“ I trebalo bi sad da učim umesto da sedim u ovoj razmetljivoj, sterilnoj kancelariji nalik palati i da se osećam neprijatno pod tvojim prodornim pogledom.

„Imamo odličan program za praktikante“, rekao je tiho. Iznenadeno sam izvila obrve. Je l' mi nudi posao?

„O, imaću to u vidu“, promrmljala sam zbunjeno. „Mada ne verujem da bih se ovde uklopila.“ Jao ne, ponovo razmišljam naglas.

„Zašto to kažete?“ Nakrivio je glavu, zainteresovan, s nago-veštajem osmejka na usnama.

„Očigledno je, zar ne?“ *Ja sam nekoordinisana, neuredna i nisam plavuša.*

„Meni nije.“ Pogled mu je prodoran, sva šaljivost je iščezla i odjednom su mi se zgrčili trbušnjaci. Odvratila sam pogled od njegovog ispitivačkog i zagledala se u svoje isprepletene prste. Šta se dešava? Moram da idem – odmah. Nagla sam se da uzmem diktafon.

„Hoćete li da vas provedem po zgradi?“

„Sigurna sam da imate mnogo posla, gospodine Greje, a čeka me duga vožnja.“

„Vozite natrag do Vankuvera?“ Zvuči iznenađeno, čak zabrinuto. Pogledao je kroz prozor. Počela je kiša. „Pa, bolje bi bilo da obazrivo vozite.“ Glas mu je strog, naredbodavan. Šta ga briga? „Imate li sve što vam je potrebno?“

„Da, gospodine“, odgovorila sam i stavila diktafon u ranac. Zamišljeno je zaškiljio.

„Hvala na intervjuu, gospodine Greje.“

„Bilo mi je zadovoljstvo“, odgovorio je, učitiv kao i uvek.

Ustali smo istovremeno. Pružio mi je ruku.

„Do sledećeg viđenja, gospođice Stil.“ Zvuči kao izazov ili možda kao počast, nisam sigurna. Namrštila sam se. Kao da ćemo se ponovo sresti. Ponovo smo se rukovali. Zapanjila sam se što onaj čudni naboj još struji među nama. Mora da su živci.

„Gospodine Greje.“ Klamnula sam glavom. Gipko je prišao vratima i širom ih otvorio.

„Samo da se uverim da ćete uspeti da prođete, gospođice Stil.“ Osmehnuo se. Očigledno misli na moj nimalo elegantan ulazak u njegovu kancelariju. Pocrvenela sam.

„Veoma obzirno od vas, gospodine Greje“, odbrusila sam. Osmeh mu je postao širi. *Drago mi je što sam te razveselila*, buktim

u sebi dok izlazim u predvorje. Iznenadila sam se kad je izašao za mnom. Andrea i Olivija podigle su glave, podjednako iznenađene.

„Jeste li imali kaput?“, pitao je.

„Jaknu.“

Olivija je skočila i donela jaknu, koju joj je Grej uzeo pre nego što je stigla da mi je pruži. Pridržao ju je i ja je, osećajući se besmisleno smotano, navukoh. Načas mi je položio ruke na ramena. Oštro sam udahнула od tog dodira. Ako je i primetio moju reakciju, nije to ničim pokazao. Dugim kažiprstom je pozvao lift i stajali smo jedno pored drugog dok smo čekali – ja sva smušena, on hladno pribran. Vrata su se otvorila i brzo sam ušla, očajnički želeći da pobegnem. *Stvarno moram da odem odavde*. Kad sam se okrenula prema njemu, videla sam da me posmatra, naslonivši se na dovratak pored lifta s jednom rukom na zidu. Stvarno mnogo, mnogo dobro izgleda. Uznemirujuće je.

„Anastazija“, pozdravio me je.

„Kristijane“, odgovorila sam. Srećom, vrata su se zatvorila.

DRUGO POGLAVLJE

Srce mi mahnito udara. Lift je stigao u prizemlje i izjurila sam čim su se vrata otvorila. Spotakla sam se, ali srećom nisam se opružila na besprekornom podu od peščara. Požurila sam kroz široka staklena vrata i odjednom se našla na okrepljujućem, pročišćujućem, vlažnom vazduhu. Podigla sam lice prema hladnoj, osvežavajućoj kiši. Zažmurila sam i duboko udahnula, pokušavajući da povratim ono malo pribranosti što mi je ostalo.

Nijedan muškarac nije uticao na mene kao Kristijan Grej, a ne mogu da shvatim zašto. Zbog njegovog izgleda? Učtivosti? Bogatstva? Moći? Ne razumem svoju nerazumnu reakciju. Duboko sam udahnula od olakšanja. Šta mi je bilo, zaboga? Naslonila sam se na čelični stub zgrade i junački pokušala da se smirim i priberem misli. Odmahnula sam glavom. Šta je *to* bilo? Pošla sam prema kolima čim su mi se srce i disanje ustalili.

POŠTO SAM OSTAVILA obode grada za sobom, osetila sam se budalasto i postideno dok sam u glavi premotavala razgovor. Svakako previše burno reagujem na nešto što sam umislila.

Dobro, on jeste veoma privlačan, samouveren, sa zapovednim stavom, dobro se oseća u svojoj koži – ali je, s druge strane, nadmeni hladni autokrata, koliko god mu maniri bili besprekorni. Pa, bar je takav na površini. Nehotice sam se stresla. Jeste da je nadmen, ali ima i pravo da bude – veoma mlad je mnogo postigao. Nerviraju ga glupi ljudi, ali zašto ga ne bi nervirali? Ponovo sam se ozlovoljila što mi Kejt nije ispričala ništa o njemu.

Misli mi i dalje lutaju dok vozim prema auto-putu broj pet. Stvarno ne znam šta ga toliko goni na uspeh. Neki odgovori su mu tajanstveni – kao da imaju skriveno značenje. A Kejtina pitanja – uf! Usvajanje i homoseksualnost! Stresla sam se. Ne mogu da verujem da sam to rekla. *Zemljo, progutaj me!* Grčiću se od sramote kad god pomislim na to pitanje. Prokleta Ketrin Kavana!

Pogledala sam brzinomer. Vozim obazrivije nego inače. I znam da je to zbog sećanja na prodorne sive oči i strogi glas koji mi govori da pažljivo vozim. Odmahnula sam glavom i shvatila da se Grej ponaša kao da je dvaput stariji.

Zaboravi, Ana, prekorila sam se. Zaključila sam da je to, sve u svemu, veoma zanimljivo iskustvo, ali da ne treba da mozgam o tome. *Zaboravi na to.* Ne moram nikad više da ga vidim. Ta pomisao me je odmah razvedrila. Uključila sam radio i odvrnula ton. Indi-rok trešti, a ja sam se naslonila i nagazila papučicu gasa. Kad sam izbila na auto-put broj pet, shvatila sam da mogu da vozim brzo koliko hoću.

ŽIVIMO U MALOM naselju s dvospratnim kućama blizu studentskog grada. Imam sreće – Kejti su roditelji kupili stan i zakup mi je sića. To mi je dom već četiri godine. Kad sam se parkirala, shvatila sam da će Kejt tražiti detaljni izveštaj i da je uporna.

Pa, bar ima diktafon. Nadam se da neću morati da joj govorim mnogo više od onoga što je izgovoreno za vreme intervjua.

„Ana! Vratila si se.“ Kejt je okružena knjigama u dnevnoj sobi. Očigledno je učila za ispite. I dalje je u ružičastoj frotirskoj pidžami sa slatkim zekama koju čuva za raskide s momcima, razne bolesti i tmurna raspoloženja uopšte. Prišla mi je i snažno me zagrlila.

„Već sam se zabrinula. Očekivala sam da ćeš se ranije vratiti.“

„A mislila sam da sam brzo stigla s obzirom na to da je intervju proleteo.“ Mahnula sam joj diktafonom.

„Ana, mnogo ti hvala što si ovo uradila. Dužnik sam ti, znam. Kako je bilo? Kakav je?“ Jao, ne – evo počinje, inkvizicija Ketrin Kavane.

Naprežem se da odgovorim. Šta da kažem?

„Drago mi je što je gotovo i što ne moram više da ga vidim. Prilično je strašan, znaš.“ Slegnula sam ramenima. „Veoma je usredsređen, čak žestok – i mlad. Veoma mlad.“

Kejt me je nedužno pogledala. Namrštila sam se.

„Ne gledaj me kao nevinašce. Zašto mi nisi ispričala bar nešto o njemu? Osećala sam se kao budala što ne znam osnovne stvari.“

Kejt je pokrila usta rukom. „Au, Ana, izvini – nije mi palo na pamet.“

Frknula sam.

„Uglavnom je ljubazan, zvaničan, pomalo uštogljen – kao da je ostario pre vremena. Ne priča kao neko ko ima dvadeset i nešto. Koliko *uopšte* ima godina?“

„Dvadeset sedam. Jao, Ana, izvini. Trebalo je da ti ispričam osnovno o njemu, ali bila sam izbezumljena. Daj mi diktafon da zabeležim intervju.“

„Izgledaš bolje. Jesi li pojela supu?“ , promenila sam temu nestrpljivo.

„Jesam i bila je izvrsna kao uvek. Mnogo mi je bolje.“ Zahvalno mi se osmehnula. Pogledala sam na sat.

„Moram da bežim. I dalje mogu da stignem na smenu kod Klejtona.“

„Ana, iscrpećeš se.“

„Biću dobro. Vidimo se kasnije.“

RADIM KOD KLEJTONA otkako sam počela da studiram. To je najveća nezavisna alatnica u okolini Portlanda. Za četiri godine koliko tu radim, naučila sam ponešto o svemu što prodajemo – što je ironično pošto mi ništa što ima veze s „uradi sam“ ne polazi za rukom. To ostavljam tati.

DRAGO MI JE što ću stići na smenu jer ću se usredsrediti na nešto što nema veze s Kristijanom Grejom. Velika je gužva – počela je letnja sezona i mnogi uređuju kuće. Gospođi Klejton je laknulo kad me je videla.

„Ana! Mislila sam da danas nećeš stići.“

„Sastanak se završio ranije nego što sam mislila. Mogu da odradim nekoliko sati.“

„Zaista mi je drago što te vidim.“

Poslala me je u magacin da stavim zalihe na police. Uskoro sam se zaokupila poslom.

ZATEKLA SAM KETRIN kako sedi za laptopom sa slušalicama na ušima. Nos joj je i dalje crven, ali zagrizla je priču pa je usredsređena i mahnito kuca. Ja sam potpuno isceđena, izmorena dugom vožnjom, napornim intervjuom i brdom posla kod Klejtona. Klonula sam na kauč i pomislila kako nisam stigla da napišem esej ni da učim zato što sam bila zaglavljena s... *njim*.

„Dobro si to obavila, Ana. Ne mogu da verujem da nisi prihvatila ponudu da te sprovede okolo. Očigledno je hteo da provede još vremena s tobom.“ Brzo me je ispitivački pogledala.

Pocrvenela sam i srce mi je neobjašnjivo ubrzalo. Svakako to nije bio razlog. Samo je hteo da me sprovede kako bi mi pokazao da je gospodar svega što nadgleda. Shvatila sam da grizem usnu i ponadala se da Kejt nije primetila. Ali ona deluje kao da je zaokupljena prepisivanjem.

„Shvatam na šta si mislila kad si rekla da je zvaničan. Imaš li neke beleške?“

„Ovaj... ne, nemam.“

„Nema veze. Mogu da napravim dobar članak od ovoga. Šteta što nemamo neke originalne fotografije. Dobro izgleda, a?“

„Čini mi se.“ Trudim se da zvučim nezainteresovano i čini mi se da sam uspeła.

„Ma hajde, Ana – čak ni ti nisi otporna na njegov izgled.“ Izvila je savršeno oblikovane obrve.

Sranje! Osećam kako mi obrazi gore pa joj skrećem pažnju laskanjem, što je uvek dobra obmana.

„Ti bi verovatno izvukla mnogo više iz njega.“

„Sumnjam, Ana. Ma hajde – praktično ti je ponudio posao. S obzirom na to da sam ti ovo uvalila u poslednjem trenutku, veoma si se dobro snašla.“ Zamišljeno me je pogledala. Brzo sam se povukla u kuhinju.

„I, šta stvarno misliš o njemu?“ Prokletstvo, baš je ljubopitljiva. Zašto se ne mane toga? *Smisli nešto – brzo.*

„Veoma je motivisan, voli da drži sve u svojim rukama, nadmen – uliva strah, ali je i veoma harizmatičan. Mogu da razumem zašto su opčinjeni njime“, odgovorila sam iskreno u nadi da će je to učutkati.

„Tebe je opčinio muškarac? On mora da je prvi“, otpuhнула je. Izvadila sam namirnice za sendvič kako mi ne bi videla lice.

„Zašto si htela da znaš je li homoseksualac? Inače, to je bilo veoma ponižavajuće. Izblamirala sam se, a i on se iznervirao.“
Namrštila sam se.

„Nikad nije uslikan s pratiljom na društvenim događajima.“

„Bilo je ponižavajuće. Cela priča je bila ponižavajuća. Drago mi je što nikad više neću morati da ga vidim.“

„O, Ana, nemoguće da je bilo tako loše. Rekla bih da zvuči prilično opčinjeno tobom.“

Opčinjen mnome? Kejt je budalasta.

„Hoćeš li sendvič?“

„Hoću, hvala.“

NA MOJE OLAKŠANJE, nismo više pričale o Kristijanu Greju te večeri. Posle večere smo se smestile za trpezarijskim stolom. Ona piše članak, a ja esej o *Tesi od D'Ubervilovih*. Prokletstvo, ta žena je bila na pogrešnom mestu u pogrešno vreme u pogrešnom veku. Kad sam završila, bila je ponoć, a Kejt je odavno legla. Otišla sam u svoju sobu, iscrpljena ali zadovoljna što sam toliko postigla u ponedeljak.

Sklupčala sam se u belom krevetu s gvozenim okvirom, obavila se maminim pokrivačem i zaspala u trenu. Sanjala sam o mračnim mestima, sumornim, hladnim belim podovima i sivim očima.

OSTATAK NEDELJE SAM bila zaokupljena učenjem i poslom kod Klejtona. I Kejt je zauzeta spremanjem ispita i zaključivanjem poslednjeg broja studentskih novina pre nego što ih prepusti novom uredniku. Do srede joj je bilo mnogo bolje i više nisam morala da gledam njenu ružičastu pidžamu s previše zečeva. Pozvala sam majku u Džordžiji da je čujem i da mi poželi sreću na završnim ispitima. Raspričala se o svojoj

najnovijoj zanimaciji: pravljenju sveća – ona se stalno upušta u nove poslovne poduhvate. U suštini, želi nečim da ispuni vreme, ali joj sve brzo dosadi. Sledeće nedelje će biti nešto novo. Brine me. Nadam se da nije stavila kuću pod hipoteku kako bi sakupila novac za najnoviji posao. A nadam se i da je Bob – njen relativno nov ali mnogo stariji muž – drži na oku pošto više nisam tamo. On izgleda mnogo trezvenije od muža broj tri.

„Kako si ti, Ana?“

Načas sam oklevala, što joj je privuklo punu pažnju.

„Dobro sam.“

„Ana? Jesi li upoznala nekoga?“ *Au... kako je to uspela?* Uzbuđenje u njenom glasu maltene je opipljivo.

„Ne, mama, nisam. Ti ćeš prva saznati kad se to desi.“

„Ana, stvarno moraš više da izlaziš, dušo. Brineš me.“

„Mama, dobro sam. Kako je Bob?“ Kao i uvek, najbolje je skrenuti joj pažnju.

Kasnije te večeri pozvala sam Reja, svog očuha, maminog muža broj dva, čoveka koga smatram ocem i čije prezime nosim. Razgovor je kratak. U stvari, nije toliko razgovor koliko jednostrani sled roktanja na moje nežno umiljavanje. Rej nije pričalica. Ali još je živ, još gleda fudbal na televiziji (i ide na kuglanje, pecanje i pravi nameštaj kad ne gleda utakmice). Rej je vešt stolar i zbog njega znam razliku između sokola i ručne testere. Izgleda da je sve u redu s njim.

U PETAK UVEČE Kejt i ja smo raspravljale šta da radimo – hoćemo da predahnemo od učenja, posla i studentskih novina – kad je neko pozvonio. Na pragu je stajao moj dobar prijatelj Hose s bocom šampanjca.

„Hose! Drago mi je što te vidim!“ Brzo sam ga zagrlila. „Uđi.“

Hose je prva osoba koju sam upoznala kad sam došla da studiram. Izgledao je izgubljeno i usamljeno kao ja. Tog dana

smo se prepoznali kao srodne duše i otad se družimo. Ne samo da imamo isti smisao za humor već smo otkrili da su Rej i Hose stariji bili u istoj vojnoj jedinici. Stoga su se i naši očevi prijateljili.

Hose studira inženjerstvo i prvi je iz svoje porodice koji se upisao na fakultet. Veoma je pametan, ali mu je fotografija prava strast. Ima oko za dobru fotografiju.

„Imam novosti.“ Široko se osmehnuo i tamne oči mu zablistaše.

„Nemoj mi reći – neće te izbaciti još jednu nedelju“, našalila sam se i on mi se šaljivo namrštio.

„Portlandska galerija *Plejs* će sledećeg meseca izložiti moje fotografije.“

„To je sjajno – čestitam!“ Oduševljena, ponovo sam ga zagrlila. I Kejt se osmehuje od uva do uva.

„Svaka čast, Hose! Staviću to u novine. Najviše volim izmene petkom uveče.“ Pretvara se da je ozlojeđena.

„Hajde da proslavimo. Hoću da dođete na otvaranje.“ Napregnuto me je pogledao i pocrvenela sam. „Obe, naravno“, dodao je i nervozno pogledao Kejt.

Hose i ja smo dobri prijatelji, ali znam da bi on želeo nešto više. Sladak je i zabavan, ali prosto nije za mene. Više mi je kao brat koga nemam. Ketrin me često zavatlava da mi nedostaje gen kojem je potreban dečko, ali istina je da nisam upoznala nikoga... pa, nikoga ko me privlači iako jednim delom žudim za onim trenucima kad ti klecaju kolena, srce stane u grlu i zaigraju leptirići u stomaku.

Ponekad se pitam da li mi nešto fali. Možda provodim previše vremena u društvu književnih romantičnih junaka i zbog toga imam prevelike ideale i očekivanja. Ali u stvarnosti niko me nije naveo da osetim tako nešto.

Donedavno, prošaputao je nezvani, tih glas moje podsvesti. NE! Odmah sam potisnula tu misao. Neću da mislim o tome, ne posle onog mučnog intervjuja. *Jeste li homoseksualac, gospodine*

Greje? Lecnula sam se kad sam se setila. Jeste da ga otad sanjam skoro svake noći, ali to je verovatno kako bih izbacila to užasno iskustvo iz glave. Svakako je tako.

Gledam kako Hose otvara šampanjac. Visok je i, u majici i farmerkama, sav u mišićima, preplanuo, crne kose i usplamtelih tamnih očiju. Da. Hose je prilično opak frajer, ali mislim da konačno shvata: mi smo samo drugari. Čep je odleteo uz prasak, a Hose je podigao pogled i osmehnuo se.

SUBOTA U PRODAVNICI je košmar. Opkolili su nas „uradi sam“ zaluđenici koji bi da doteraju domove. Gospodin i gospođa Klejton, Džon i Patrik – koji takođe rade polovinu radnog vremena – i ja okruženi smo mušterijama. Ali zavladao je zatišje u vreme ručka i gospođa Klejton me je zamolila da proverim neke narudžbine dok sam sedela za pultom s kasom i neupadljivo jela đevrek. Zaokupljena sam zadatkom, proveravam kataloške brojeve predmeta koji su nam potrebni i onih koje smo naručili pa prelazim pogledom s knjige porudžbina na ekran dok gledam slažu li se unosi. A onda sam, ne znam zašto, podigla pogled... i prikovale su me smeje sive oči Kristijana Greja, koji stoji iza pulta i zuri u mene.

Srce samo što mi nije stalo.

„Gospođice Stil, kakvo prijatno iznenađenje.“ Pogled mu je nepokolebljiv i napregnut.

Sranje. Šta, kod đavola, *on* radi ovde, onako ležeran s razbarušenom kosom, u bledožutom pletenom džemperu, farmerkama i cokulama? Mislim da sam zinula. Ne mogu da dođem ni do glasa ni do mozga.

„Gospodine Greje“, prošaputala sam jer sam samo to uspela. Na usnama mu je začetak osmeha, a oči mu nestašno sijaju kao da uživa u nekoj samo njemu znanoj šali.

„Bio sam u blizini“, objasnio je. „Došao sam po zalihe nekih stvari. Drago mi je što vas ponovo vidim, gospođice Stil.“ Glas mu je topao i težak kao kolač od istopljene crne čokolade i karamele... ili nečeg sličnog.

Protresla sam glavom da se dozovem pameti. Srce mi grozničavo lupa i, iako ne znam zašto, strahovito crvenim pod njegovim upornim pogledom. Moja uspomena na njega ne odgovara stvarnosti. On nije samo lep – on je oličenje muške lepote, oduzima dah i ovde je. On je u Klejtonovoj alatnici. Pa vi to shvatite. Konačno sam povratila spoznajne sposobnosti i povezala se s ostatkom tela.

„Ana. Zovite me Ana“, promrmljala sam. „Mogu li vam pomoći, gospodine Greje?“

Osmehnuo se i ponovo izgleda kao da samo on zna neku veliku tajnu. To je tako zbunjujuće. Duboko sam udahnula i navukla profesionalnu masku koja poručuje da godinama radim u ovoj prodavnici. *Mogu to da uradim.*

„Potrebno mi je nekoliko predmeta. Za početak su mi potrebne spajalice za kablove“, promrmljao je istovremeno hladno i razgaljeno.

Spajalice za kablove?

„Imamo razne veličine. Hoćete li da vam pokažem?“ Glas mi je tih i drhtav. *Saberi se, Stilova.*

Grejovo divno čelo blago se nabralo kad se namrštio. „Molim vas, pokažite mi, gospođice Stil.“ Trudim se da izgledam nehajno dok izlazim iza pulta, ali zapravo se usredsređujem na to da se ne spotaknem o svoja stopala – noge su mi se odjednom pretvorile u žele. Tako mi je drago što sam jutros obukla svoje najlepše farmerke.

„Stoje s elektrikom u osmom redu.“ Glas mi je previše živahan. Pogledala sam ga i gotovo odmah zažalila. Prokletstvo, ne da je lep.

„Posle vas“, rekao je i mahnuo divno manikiranom dugoprstom rukom.

Srce samo što me ne uguši – popelo mi se u grlo i pokušava da mi iskoči iz usta. Pošla sam kroz redove prema elektrici. *Zašto je on u Portlandu? Zašto je ovde kod Klejtona?* A onda mi je mali, retko korišćen deo mozga – verovatno u korenu produžene moždine gde obitava podsvest – poručio: *Došao je da te vidi*. Nema šanse! Odmah sam odbacila tu misao. Zašto bi ovaj prelepi, moćni, urbani čovek želeo da me vidi? Ideja je besmislena i izbacila sam je iz glave.

„Jeste li poslom u Portlandu?“ Glas mi je previsok, kao da sam zaglavila prst u vratima. *Dođavola! Pokušaj da budeš kul, Ana!*

„Posetio sam Katedru za zemljoradnju Vašingtonskog državnog univerziteta. Sedište je u Vankuveru. Trenutno finansiram istraživanja o zemljištu i sađenju različitih vrsta useva na istom mestu“, odgovorio je mirno. *Vidiš? Ipak nije došao da te pronade*, moja podsvest mi se ruga, glasno, ponosno, nadureno. Pocrvenela sam zbog svojih budalastih misli što blude.

„Je li to deo vašeg nauma da nahranite gladne?“, našalila sam se.

„Tako nekako“, priznao je i iskrivio usne u poluosmeh.

Razgleda spajalice za kablove. Šta će mu, zaboga? Ne mogu nikako da ga zamislim kao „uradi-sam“ zaluđenika. Prelazi prstima preko raznih pakovanja i, iako ne znam zašto, moram da odvratim pogled. Sagnuo se i izabrao jednu kutijicu.

„Ove će odgovarati“, rekao je s tajanstvenim osmehom.

„Još nešto?“

„Hteo bih krep-traku.“

Krep-traku?

„Uređujete li kuću?“, izletelo mi je. On bi svakako platio molerima ili osoblju da mu uredi kuću?

„Ne, ne uređujem“, odgovorio je brzo pa se podrugljivo osmehnulo. Imam neprijatan osećaj da se meni smeje.

Zar sam toliko smešna? Izgledam li smešno?

„Ovuda“, promumlala sam postišeno. „Krep-trake su u odeljku s dekoracijama.“

Pogledala sam ga kad je pošao za mnom.

„Radite li ovde dugo?“ Glas mu je tih dok me usredsređeno posmatra. Pocrvenela sam. Zašto, dođavola, tako utiče na mene? Osećam se kao četrnaestogodišnjakinja – nespretna, kao i uvek, neprilagođena. *Napred, Stilova!*

„Četiri godine“, promrmljala sam kad smo stigli do cilja. Kako bih sebi skrenula misli, sagla sam se i podigla dve trake različite širine.

„Uzeću onu“, rekao je tiho i pokazao na širu. Pružila sam mu je. Prsti su nam se očešali i prodrvalo me je naelektrisanje kao da sam dotakla голу žicu. Nehotice sam podvrisnula kad sam osetila naboj u tamnim i neistraženim dubinama stomaka. Očajnički pokušavam da se priberem.

„Još nešto?“ Glas mi je promukao i zadihan. On malo širi oči.

„Malo kanapa, čini mi se.“ I on je promukao.

„Ovuda.“ Oborila sam glavu kako bih sakrila crvenilo koje se ponovo pomaljalo i pošla između redova.

„Kakav vam kanap treba? Imamo sintetički, od prirodnih vlakana... uvijen... kablove...“ Ućutala sam kad sam mu videla izraz lica i potamnele oči. *Bokte.*

„Uzeću pet metara onog od prirodnih vlakana, molim vas.“

Brzo sam drhtavim prstima izmerila pet metara na fiksiranom lenjiru, svesna njegovog vrelog pogleda na sebi. Ne usuđujem se da ga pogledam. Zaboga, mogu li biti smetenija? Izvadila sam nož iz zadnjeg džepa, presekla kanap i uredno ga smotala pre nego što sam ga vezala u polučvor. Nekim čudom nisam sebi isekla nijedan prst.

„Jeste li bili izviđačica?“ pitao je, razgaljeno izvivši izvajane, senzualne usne. *Ne gledaj mu usne!*

„Nisam ljubitelj organizovanih grupnih aktivnosti, gospodine Greje.“

Podigao je obrvu.

„A šta volite, Anastazija?“ Glas mu je mek, a vratio se i tajanstven osmejak. Zagledala sam se u njega, nemoćna da se izrazim. Stojim na tektonskim pločama koje se pomeraju. *Pokušaj da budeš kul, Ana* – preklinje me namučena podsvest, koja kleči na jednom kolenu.

„Knjige“, prošaputala sam, iako mi podsvest urla: *Tebe! Ti mi se sviđaš!* Odmah sam je ućutkala, zbunjena što moja podsvest umišlja nešto što je iznad njenog nivoa.

„Kakve knjige?“ Nakrivio je glavu. *Zašto ga toliko zanima?*

„O, znate, uobičajene. Klasike. Uglavnom englesku književnost.“

Trlja bradu dugim kažiprstom i palcem dok razmišlja o mom odgovoru. Ili se možda strahovito dosađuje i pokušava to da sakrije.

„Treba li vam još nešto?“ Moram da skrenem s ove teme – ti prsti na njegovom licu mi odvrćaju pažnju.

„Ne znam. Šta mi još preporučujete?“

Šta da preporučim? Ne znam ni šta hoćeš da radiš.

„Za 'uradi sam'?“

Klimnuo je glavom, očiju živih od nestašluka. Pocrvenela sam i pogled mi je pao na njegove udobne farmerke.

„Kombinezon“, bubnula sam i shvatila da više ne vladam onim što mi izlazi iz usta.

Podigao je obrve, ponovo razveseljen.

„Da ne uništite odeću.“ Neodređeno sam pokazala prema njegovim farmerkama.

„Uvek mogu da ih skinem“, podsmehnuo se.

„Ovaj...“ Osećam kako ponovo crvenim. Mora da sam iste boje kao *Komunistički manifest*. Prestani da pričaš. Prestani da pričaš ODMAH.

„Uzeću kombinezon. Ne dao bog da uništim odeću“, rekao je zajedljivo.

Pokušavam da potisnem nezvanu sliku Kristijana bez farmerki.

„Trebali vam još nešto?“, zapištala sam dok sam mu pružala plavi kombinezon.

Nije se obazirao na moje pitanje.

„Kako ide članak?“

Konačno mi je postavio lako pitanje, bez aluzija i zbunjujućih dvosmislenosti... pitanje na koje mogu da odgovorim. Čvrsto sam se uhvatila za njega s obe ruke kao da je pojas za spasavanje i odlučila se za iskrenost.

„Ne pišem ga ja, već Ketrin. Gospođica Kavana. Moja cimerka, ona ga piše. Veoma je zadovoljna. Ona je urednica novina i bilo joj je veoma žao što nije mogla lično da vas intervjuiše.“ Osećam se kao da sam izronila da udahnem – konačno, normalna tema za razgovor. „Jedino je brine što nema nijednu vašu originalnu fotografiju.“

„Kakve fotografije želi?“

Dobro. Nisam računala na njegov odgovor. Odmahnula sam glavom jer ne znam.

„Pa, tu sam. Sutra, možda...“

„Pristali biste na fotografisanje?“ Ponovo kreštim. Kejt će biti na sedmom nebu ako uspem da ga nagovorim. *A moći ćeš ponovo da ga vidiš sutra*, zavodljivo mi je došapnulo ono mračno mesto u korenu mozga. Odbacila sam tu misao – šašavu, besmisleno...

„Kejt će biti oduševljena – ako nađemo fotografa.“ Toliko sam zadovoljna da sam mu se široko osmehnula. Rastvorio je usne kao da će oštro udahnuti i zatreptao. Delić sekunde, izgleda nekako izgubljeno i Zemlja se neznatno pomerila sa svoje ose. Tektonske ploče skliznule su u novi položaj.

Vidi ti to. Izgubljeni pogled Kristijana Greja.

„Javite mi za sutra.“ Izvadio je novčanik iz zadnjeg džepa. „Moja posetnica. Tu vam je broj mog mobilnog. Morali biste da me zovete pre deset ujutru.“

„U redu.“ Osmehnula sam se od uva do uva. Kejt će se oduševiti.

„Ana!“

Pol se stvorio s druge strane prolaza. On je mlađi brat gospodina Klejtona. Čula sam da je došao iz Prinstona, ali nisam ga očekivala danas.

„Ovaj, izvinite me na trenutak, gospodine Greje.“ Namrštio se dok sam se okretala od njega.

Pol je uvek bio drugar i divno je pričati s nekim normalnim umesto s ovim bogatim, moćnim, neverovatno privlačnim zaludnikom za kontrolom. Pol me je čvrsto zagrlio, iznenadivši me.

„Ana, čao, tako mi je drago što te vidim!“ oduševljavao se.

„Čao, Pole, kako si? Jesi li došao zbog bratovljevog rodendana?“

„Da. Izgledaš sjajno, Ana, stvarno sjajno.“ Malo se odmakao i široko osmehnuo. A onda me je pustio, ali je posednički zadržao ruku na mom ramenu. Posramljeno sam se premeštala s noge na nogu. Drago mi je što vidim Pola, ali uvek se ponaša previše prisno.

Kad sam pogledala Kristijana Greja, videla sam da nas posmatra kao jastreb, potamnelih očiju, polusklopljenih kapa-ka, usana stisnutih u tvrd, ravnodušnu crtu. Pretvorio se od neobično predusretljive mušterije u nekog drugog – nekog hladnog i dalekog.

„Pole, s mušterijom sam. Koju bi trebalo da upoznaš“, rekla sam pokušavajući da ublažim neprijateljstvo koje vidim u Grejovom izrazu. Odvukla sam Pola do njega i muškarci su se odmerili. Atmosfera je odjednom arktička.

„Ovaj, Pole, ovo je Kristijan Grej. Gospodine Greje, ovo je Pol Klejton. Njegov brat je vlasnik ove prodavnice.“ Iz nekog nepoznatog razloga, osećam potrebu da dalje objašnjavam.

„Poznajem Pola otkako sam se zaposlila mada se ne viđamo često. Vratio se iz Prinstona, gde studira poslovnu administraciju.“ Brbljam... *Prestani odmah!*

„Gospodine Klejtone.“ Grej mu je pružio ruku, nedokučivog izraza lica.

„Gospodine Greje.“ Pol se rukovao s njim. „Stanite, niste valjda *onaj* Kristijan Grej? Iz *Grej enterprajzisa holdingsa*?“ Položno ponašanje se u nanosekundi promenilo od nadurenog u zadivljeno. Grej mu se uljudno osmehnuo iako mu osmeh nije dopro do očiju.

„Opa! Mogu li da vam pomognem nekako?“

„Anastazija se pobrinula za sve, gospodine Klejtone. Veoma je predusretljiva.“ Izraz mu je ravnodušan, ali reči... kao da govori nešto sasvim drugo. Zbunjuje me.

„Kul“, odgovorio je Pol. „Vidimo se kasnije, Ana.“

„Naravno, Pole.“ Gledala sam kako odlazi u magacin. „Još nešto, gospodine Greje?“

„Ništa više.“ Ton mu je uzdržan i hladan. Dođavola... jesam li ga uvredila? Duboko sam udahnula pa pošla prema kasi. Šta mu je?

Otkucala sam kanap, kombinezon, krep-traku i spajalice za kablove.

„Vaš račun je četrdeset tri dolara.“ Pogledala sam ga i poželela da nisam. Posmatra me pažljivo, napregnuto. Izluđuje me.

„Hoćete li kesu?“, pitala sam dok sam uzimala njegovu kreditnu karticu.

„Molim vas, Anastazija.“ Kao da mi jezikom miluje ime i srce mi ponovo mahnito zalupa. Jedva dišem. Brzo sam stavila sve u plastičnu kesu.

„Pozvaćete me ako hoćete da me fotografišete?“ Ponovo je sav zvaničan. Klimnula sam glavom, ponovo bez teksta, pa mu vratila karticu.

„Dobro. Onda do sutra, možda.“ Okrenuo se pa zastao. „O, Anastazija, drago mi je što gospođica Kavana nije mogla da me intervjuiše.“ Osmehnuo se pa s novim poletom izašao iz prodavnice, prebacivši plastičnu kesu preko ramena i ostavivši me kao uzdrhtalu zbrku podivljalih ženskih hormona. Pre nego što sam se vratila na Zemlju, nekoliko trenutaka sam zurila u zatvorena vrata na koja je upravo izašao.

Dobro, sviđa mi se. Eto, priznala sam sebi. Ne mogu više da se skrivam od svojih osećanja. Nikad se nisam ovako osećala. Privlači me, mnogo me privlači. Ali znam da je to izgubljen slučaj i uzdahnula sam od gorko-slatke žalosti. Njegov dolazak ovamo je samo slučajnost. Ali svakako bar mogu da mu se divim izdaleka. To ne može da škodi. A ako nađem fotografa, moći ću sutra ozbiljno da mu se divim. Ujela sam se za usnu od iščekivanja i shvatila da se kezim kao školarka. Moram da pozovem Kejt i dogovorim fotografisanje.

TREĆE POGLAVLJE

Kejt je ushićena.

„Ali šta je tražio kod Klejtona?“ Njena radoznalost pluta kroz slušalicu. Ja sam u dubinama magazina i trudim se da zvučim nehajno.

„Bio je u kraju.“

„Čini mi se da je to prevelika slučajnost, Ana. Zar ne misliš da je došao da te vidi?“ Srce mi je poskočilo pri toj pomisli, ali radost je kratkog veka. Dosadna, razočaravajuća istina glasi da je došao poslom.

„Posetio je Katedru za zemljoradnju Vašingtonskog državnog univerziteta. Finansira neko istraživanje“, promrmljala sam.

„O, da. Dao im je dva i po miliona dolara.“

Au!

„Otkud znaš?“

„Ana, novinarka sam i napisala sam članak o njemu. Moj je posao da to znam.“

„U redu, Karla Bernštajn,* ne gubi se. I hoćeš li te fotke?“

* *Carl Bernstein* (1944) – američki istraživački novinar koji je napisao veći deo članaka u vezi s aferom Votergejt. (Prim. prev.)

„Naravno da hoću. Pitanje je ko će da ga slika i gde.“

„Možemo njega da pitamo gde. Rekao je da je odseo u kraju.“

„Možeš da stupiš u vezu s njim?“

„Dao mi je broj mobilnog.“

Kejt je ciknu.

„Najbogatiji, najneuhvatljiviji, najtajanstveniji neženja u državi Vašington dao ti je svoj broj mobilnog?“

„Ovaj... da.“

„Ana! Sviđaš mu se. Nema sumnje u to.“ Glas joj je odlučan.

„Kejt, samo pokušava da bude fin.“ Ali znala sam da nije tačno čim sam to izgovorila – Kristijan Grej nije *fin*. On je učtiv. A tih glas mi je prošaputao: *Možda je Kejt u pravu*. Kosa mi se digla na glavi pri pomisli da mu se možda, samo možda, sviđam. Na kraju krajeva, rekao je da mu je drago što ga nije Kejt intervjuisala. Razgaljeno sam zagrlila samu sebe i zaljuljala se, uživajući u mogućnosti da mu se možda sviđam. Kejt me je vratila u sadašnjicu.

„Ne znam ko bi mogao da ga slika. Levi, naš stalni fotograf, ne može jer je otišao kući u Ajdaho Fols za vikend. Poludeće što je propustio priliku da fotografiše jednog od vodećih američkih preduzetnika.“

„Hmm... Šta misliš o Hoseu?“

„Sjajna ideja! Pitaj ga – on će sve učiniti za tebe. A onda zovi Greja i saznaj gde želi da dođemo.“ Kejt je razdražujuće bezbrižna u vezi s Hoseom.

„Mislim da bi ti trebalo da ga zoveš.“

„Koga? Hosea?“, podsmehnula se.

„Ne, Greja.“

„Ana, ti imaš vezu s njim.“

„Vezu?“, zakreštala sam. Glas mi se podigao nekoliko oktava.

„Jedva ga poznajem.“

„Bar si ga upoznala“, rekla je ogorčeno. „I izgleda da on želi da te bolje upozna. Ana, samo ga zovi“, breknula se i prekinula

vezu. Nekad se ponaša veoma zapovednički. Namrštila sam se i isplazila telefonu.

Upravo sam ostavljala Hoseu poruku kad je Pol ušao u magacin u potrazi za šmirglom.

„Imamo mnogo posla, Ana“, rekao je bez ljutnje.

„Da, ovaj, izvini“, promrmljala sam i pošla prema vratima.

„Otkud znaš Kristijana Greja?“ Glas mu je neuverljivo nehajan.

„Morala sam da ga intervjuišem za studentske novine jer se Kejt razbolela.“ Slegnula sam ramenima i pokušala da izgledam opušteno iako nisam u tome ništa uspješnija od njega.

„Kristijan Grej kod Klejtona. Pa ti vidi“, otpuhnuo je zapanjeno. Odmahnuo je glavom kao da hoće da je razbistri. „Nego, hoćeš li na piće večeras?“

Zove me na sastanak kad god dođe kući i uvek ga odbijam. To je ritual. Nikad nisam mislila da je pametno da izlazim s gazdinim bratom. Uostalom, Pol je sladak na američki način, kao klinac iz susedstva, ali nije književni junak čak ni ako baš napregnem maštu. *A Grej jeste?* – pita me podsvest, simbolično podigavši obrve. Udaram je da je učutkam.

„Zar nemate porodičnu večeru u bratovljevu čast?“

„To je sutra.“

„Možda neki drugi put, Pole. Moram da učim večeras. Završni ispiti su sledeće nedelje.“

„Ana, jednog dana ćeš pristati.“ Osmehnuo se dok sam izlazila u prodajni deo.

„**ALI JA FOTOGRAFIŠEM** mesta, ne ljude“, zakuka Hose.

„Hose, molim te.“ Koračam po dnevnoj sobi, stežem mobilni i kroz prozor zurim u večernju svetlost na zalasku.

„Daj mi taj telefon.“ Kejt mi je otela mobilni i zabacila svi-lenkastu crvenkastoplavu kosu preko ramena.

„Slušaj me, Hose Rodrigezu, ako hoćeš da naše novine pokriju otvaranje tvoje izložbe, sutra ćeš nam odraditi to snimanje, kapiraš?“ Kejt ume da bude veoma odlučna. „Dobro, Ana će ti javiti mesto i vreme. Vidimo se sutra.“ Prekinula je vezu.

„Sređeno. Sad samo treba da vidimo kad i gde. Zovi ga.“ Pružila mi je telefon. Stomak mi se zgrčio. „Zovi Greja odmah!“

Namrštila sam se pa izvadila njegovu posetnicu iz zadnjeg džepa. Duboko sam udahnula da se smirim pa drhtavim prstima ukucala broj.

Javio se posle drugog zvona. Glas mu je uzdržan, miran i hladan.

„Grej.“

„Ovaj... gospodine Greje? Ovde Anastazija Stil.“ Ne prepoznajem svoj glas koliko sam nervozna. Usledila je kratka pauza. Tresem se u sebi.

„Gospođice Stil, veoma mi je drago što vas čujem.“ Glas mu se promenio. Čini mi se da je iznenađen i zvuči tako... srdačno – čak *zavodljivo*. Zastao mi je dah i pocrvenela sam. Odjednom sam shvatila da Ketrin Kavana zuri u mene otvorenih usta i pobegla sam u kuhinju da izbegnem njen neželjeni pogled.

„Ovaj, hteli bismo da napravimo nekoliko fotografija za članak.“ *Diši, Ana, diši*. Pluća su mi brzo uvukla vazduh. „Sutra ako vam odgovara. Gde bi vam bilo zgodno, gospodine?“

Gotovo da mogu da vidim njegov osmeh nalik sfinjom kroz telefon.

„Odseo sam u *Hitmanu* u Portlandu. Može li u pola deset sutra ujutru?“

„Važi, vidimo se tamo.“ Sva sam ushićena i zadihana – poput deteta, a ne odrasle žene koja ima pravo da glasa i naruči alkohol u državi Vašington.

„Radujem se tome, gospođice Stil.“ Zamišljam zločest sjaj u njegovim očima. *Kako pet reči može da sadrži toliko primamljivog*

obećanja? Prekinula sam vezu. Kejt je ušla u kuhinju i potpuno zaprepašćeno me posmatra.

„Anastazija Rouz Stil. On ti se sviđa! Nikad nisam čula ni videla da si toliko... toliko... da neko tako utiče na tebe. Pocrvenela si.“

„Ma daj, Kejt, znaš da stalno crvenim. To ti je stalna opasnost sa mnom. Ne budi smešna“, brećnula sam se. Iznenadeno je zatreptala – veoma retko se tako ponašam – pa sam popustila. „Samo mi deluje... zastrašujuće, to je sve.“

„*Hitman*, uklapa se“, promrmlja Kejt. „Pozvaću menadžera da ugovorim mesto za fotografisanje.“

„Ja ću spremi večeru, a onda moram da učim.“ Dok sam po kredencima tražila namirnice za večeru, nisam uspela da sakrijem koliko me je iznervirala.

NEMIRNA SAM TE noći, okrećem se i prevrćem, sanjam zamagljene sive oči, kombinezone, duge noge, duge prste i mračna, mračna neistražena mesta. Dvapat se budim, a srce samo što mi ne iskoči. *O, divno ću izgledati sutra ovako neispavana*, prekora sam se. Udarila sam jastuk i pokušala da se smirim.

HITMAN SE NALAZI u srcu Portlanda. Zadivljujuća smeđa kamena građevina završena je taman na vreme za krah krajem dvadesetih godina prošlog veka. Hose, Travis i ja idemo mojom bubom, a Kejt svojim mercedesom jer ne možemo svi da stanemo u moja kola. Travis je Hoseov drug i on će mu pomagati s rasvetom. Kejt je dobila jednu sobu za snimanje, a zauzvrat će spomenuti hotel u članku. Kad je na recepciji objasnila da smo došli da fotografiramo Kristijana Greja, generalnog direktora, odmah su nam dali apartman. Međutim, to je običan apartman

jer je gospodin Grej već zauzeo najveći u hotelu. Preterano uslužan menadžer marketinga odveo nas je do apartmana – veoma je mlad i, iz nekog samo njemu znanog razloga, veoma nervozan. Mislim da su ga razoružali Kejtina lepota i zapovedničko ponašanje zato što je kao vosak u njenim rukama. Sobe su elegantne, umereno prostrane i raskošno nameštene.

Devet je sati. Imamo pola sata da sve postavimo. Kejt je nezaustavljiva.

„Hose, mislim da možemo da ga slikamo uz onaj zid, slažeš li se?“ Nije sačekala njegov odgovor. „Travise, skloni te stolice. Ana, možeš li da naručiš neko osveženje? I obavesti Greja gde smo.“

Da, gospodarice. Tako je dominantna. Prevrnula sam očima, ali uradila sam što mi je rekla.

Polu sata kasnije, Kristijan Grej je ušao u apartman.

Sranje! Nosi belu košulju raskopčane kragne i sive flanelske pantalone koje mu stoje nisko na kukovima. Razbarušena kosa mu je još vlažna od tuširanja. Usta su mi se osušila kad sam ga videla... tako prokleta *dobro* izgleda. Prati ga čovek star oko trideset pet godina, veoma kratko ošišan, u otmenom tamnom odelu s kravatom. On je bez reči stao u ugao, ravnodušno nas posmatrajući očima boje lešnika.

„Gospođice Stil, ponovo se srećemo.“ Grej mi je pružio ruku i protresla sam je, brzo trepćući. Au... on je stvarno... Kad sam mu dotakla ruku, osetila sam kako mi onaj divni naboj struji telom, obasjava me, tera da crvenim. Sigurna sam da se čuje moje nepravilno disanje.

„Gospodine Greje, ovo je Ketrin Kavana“, promrsila sam i mahnula prema Kejt. Ona nam je prišla i pogledala ga pravo u oči.

„Uporna gospođica Kavana. Kako ste?“ Nenametljivo joj se osmehnuo. Izgleda kao da se iskreno zabavlja. „Verujem da vam je bolje? Anastazija mi je rekla da vam nije bilo dobro prošle nedelje.“

DIVLJI EROS

E r o t s k e p r i č e

priredila Ljubica Arsić

Laguna

Copyright © 2011 ovog izdanja, LAGUNA

EDICIJA
TALASI

DIVLJI EROS

SADRŽAJ

Sava Damjanov, PREOBRAŽAJI.....	11
*	
Ijan Makjuan, MEĐU ČARŠAVIMA..... (prevela s engleskog Vladislava Ribnikar)	19
Ginter Gras, ZAZIDAN..... (preveo s nemačkog Zlatko Krasni)	39
Daina Čavijano, NAŠA ZMIJOLIKA GOPA..... (prevela sa španskog Danijela Pejčić)	43
Vladimir Sorokin, SAN..... (prevela s ruskog Mirjana Grbić)	49
Marsel Zang, ODMOR..... (prevela s francuskog Vesna Cakeljčić)	57
Milan Kundera, LAŽNI AUTO-STOP..... (preveo sa češkog Aleksandar Ilić)	67
Robert Valzer, KLAVIR..... (preveo s nemačkog Nikola B. Cvetković)	89

Efraim Medina Rejes, MOJA KARA I JA.....	91
(preveo sa španskog Branko Anđić)	
Pjer Luis, S LJUBAVNIKOM.....	103
(prevela s francuskog Aleksandra Mančić)	
Dajana Šumperlen, JEZIK TELA.....	105
(prevela s engleskog Nadežda Obradović)	
Hulio Kortasar, ŠIJA CRNE MAČKICE.....	113
(preveo sa španskog Branko Anđić)	
Viktor Jerofejev, SEKS KAO SPORT.....	129
(prevela s ruskog Natalija Nenezić)	
Alfonz Talamon, LJUBAVNICA MOGA OCA.....	133
(preveo s mađarskog Sava Babić)	
Beverli Farmer, ŽENA CRNE KOSE.....	147
(prevela s engleskog Nadežda Obradović)	
Huan Manuel de Prada, KROTITELJKA LAVOVA.....	157
(prevela sa španskog Aleksandra Mančić)	
Đunićiro Tanizaki, MAJSTOR TETOVIRANJA.....	161
(preveo s japanskog Dragan Milenković)	
Toj Derikot, VIBRATOR.....	171
(prevela s engleskog Ljubica Arsić)	
Valter Bauer, GRAD KOJI NAJBRŽE RASTE.....	175
(preveo s nemačkog Nikola B. Cvetković)	
Tenesi Vilijams, JABUKA NA DAR.....	179
(preveo s engleskog Vojo Šindolić)	
Jegor Radov, ŽENJINI ZVEZDANI TRENUCI.....	189
(prevela s ruskog Mirjana Grbić)	
Frideš Karinti, LJUBAV.....	199
(preveo s mađarskog Sava Babić)	

Lurdes Ortis, ALISA.....	207
(prevela sa španskog Aleksandra Mančić)	
Frenk Murhaus, NEOBELODANJENA PRIČA.....	217
(preveo s engleskog Milisav Savić)	
Oskar de la Borbolja, RADIOGRAFIJA LJUBAVI.....	223
(prevela sa španskog Danijela Pejčić)	
Viki Vidikas, NESAVRŠEN PORTRET.....	235
(preveo s engleskog Milisav Savić)	
Zvonimir Majdak, LIPOV CVIJET.....	241
Antonieta Madrid, KOKTEL OD RAKOVA.....	247
(preveo sa španskog Denzil Romero)	
Ismat Čugtaj, POKRIVAČ.....	251
(prevela s engleskog Nadežda Obradović)	
Džon Apdajk, NAGOST.....	263
(preveo s engleskog David Albahari)	
Ištvan Erkenj, REKVIJEM.....	273
(preveo s mađarskog Sava Babić)	
Vladimir Nabokov, BAJKA.....	295
(preveo s ruskog Zoran Đerić)	
Edvidž Dantika, NOĆNE ŽENE.....	311
(prevela s engleskog Nadežda Obradović)	
Ana Roseti, PRSTEN I BAJANJA.....	317
(prevela sa španskog Aleksandra Mančić)	
Kolin Dž. Makelroj, IMODŽEN.....	331
(prevela s engleskog Nadežda Obradović)	
Krista Rajnig, ŽIVOTNI PUT JEDNOG OCA.....	341
(preveo s nemačkog Nikola B. Cvetković)	

Inez Baranej, UDEO SEKSA.....	345
(prevela s engleskog Nadežda Obradović)	
Čarls Bukovski, MUDA.....	351
(preveo s engleskog Flavio Rigonat)	
Antonio Skarmeta, FINALE TANGA.....	359
(prevela sa španskog Ljiljana Popović Anđić)	
Isak Baševiš Singer, TEJBELE I NJEN DEMON.....	365
(prevela s engleskog Ljubica Arsić)	
Gustavo Luis Karera, DOĐI, NAZARENO.....	379
(preveo sa španskog Denzil Romero)	
M. Nurbes Filip, PRIVRŽENOST TVRDOM.....	395
(prevela s engleskog Nadežda Obradović)	
Ani Simon, PRIZOR S KRAJA POSLEPODNEVA JEDNOG KIŠNOG APRILSKOG DANA....	401
(prevela s francuskog Vesna Cakeljić)	
Andrea Maturana, SASTANAK.....	405
(prevela sa španskog Danijela Pejčić)	
Klod Pižad-Reno, KUĆNI POSLOVI.....	413
(prevela s francuskog Vesna Cakeljić)	

Sava Damjanov
PREOBRAŽAJI

- Tanji, u ime Onog preobražaja...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam žena. Bio sam princeza, lepa razuzdana Princeza koja je svake noći začinjala čedo sa stotinak svojih ljubavnika. Bio sam telo, Telo koje osluškuje samo glas svog srca, Telo koje oseća i prati samo tamni ritam svoje podsvesti. I bio sam majka, Majka praroditeljka svetova, Majka i rođenog i nerođenog deteta, Deteta koje sam bio Ja...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam žena. Neko je ulazio u mene, neko je bolno osvajao moju utrobu, neko je prosipao svoje hladno seme koje mi je darivalo strepnju, nemoć, užitak. Neko je ostavljao svoj demonski trag u meni, neko se hranio mojim mesom, neko je svojim prstima, svojim zubima, svojim jezikom ispisivao nepoznata slova, nepoznate reči na mojoj koži, na mojim leđima. Neko je ostavljao tajanstvenu poruku onima koji će doći posle. Neko je iskonskim proročkim znakovljem progovarao o meni, o tome Gde se krijem, Sta mi je suština i Ko sam, zapravo, ja...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam žena. Zvali su me Prvom i poslednjom, zvali su me Kurvom i sveticom, zvali su me belom neshvatljivom tišinom. Zvali su me palom dušom, koja je izgubila prvobitnu dvopolnost; dušom koja je bludničila i podavala se svakom; dušom koja je napuštajući jednog ljubavnika odmah hitala drugom, da ga u njegovoj postelji služi kao istinskog Gospodara. Zvali su me Onom koja nema svog pravog Muža da je voli, neguje i poštuje, Onom koju svi izdaju i svi su joj neverni, Onom koja uvek na kraju ostaje sama - udovica čiju duboku patnju ne želi da oslušne niko...

*

...Bio sam zatočenik sna, bio sam dete. Dečak ili devojčica, ne znam, ali znam da sam svoje devičanstvo prodao prvom ko mi je ponudio željenu cenu. Dečak ili devojčica, ne znam, ah znam da sam ubrzo postao nadaleko poznat po svojoj razvratnosti i da me je stoga kupio neko veoma moćan. Dečak ili devojčica, ne znam, ali sam tom Moćniku postao rob: činio je sa mnom sve što je poželeo, oplodio mi je usta (verujući da je to deo drevnog šamanskog rituala), davao me je svojim prijateljima koji su strasno uživali u mojim telesnim dražima i mojoj beskrajnoj veštini da drugim telima podarim zadovoljstvo...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam dete. Sićušno, malo stvorenje što se instinktom životinje parilo sa bilo kim ko je to hteo ili zahtevao od njega: da, upravo tako – sićušno malo stvorenje koje se parilo, a ne „vodilo ljubav“ ili „odlazilo s nekim u krevet“. Sićušno malo stvorenje čiji su udovi bili sitniji od Udova koji su prodirali u njegovu telo, od Udova koji su ga razarali, od Udova koji su tako nemilosrdno sa

njim izvodili iskonsku Igru. Sićušno malo stvorenje koje je, ipak, zaista čeznulo da bude pokidano, raskomadano, uništeno: takva mogućnost uzbuđivala je to stvorenje do bezumlja...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam dete. Zračak svetlosti u plimi metafizičke noći, bleštava nesreća koja je tražila drugu nesreću, pošto je osećala da dve nesreće čine jednu Sreću: kao u matematici gde minus i minus daju plus, kao u stapanju boja kad žuta i crvena daju narandžastu; kao u Ljubavi, uostalom. Zračak svetlosti u plimi metafizičke noći, zračak svetlosti potpuno svestan svoje dramatične telesnosti i tu dramu uistinu živi. Zračak svetlosti u plimi metafizičke noći, zračak svetlosti večno zapitan, večno u traganju za Nečim, u večnom Nemiru...

*

...Bio sam zatočenik sna, bio sam hermafrodit. Bio sam sopstveni muž i sopstvena žena u isti mah, voleo sam samog sebe i voleo sam se sa samim sobom. Bio sam strastveni poklonik vlastitih dojki, iz kojih je teklo mleko namenjeno novorođenčadi što sam ih napravio sa samim sobom: napravio sam ih u grčevitom zagrljaju sa samim sobom, u zanosu koji se – možda – može porediti sa ljubavnim zanosom bogova. Bio sam ljubavnik koji je poljupcima pokrivaio sve otvore svog tela, i ne samo otvore nego i njegove ostale delove...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam hermafrodit. Ako bi me moja ženska priroda ljubomorno upitala zašto mnogo više volim onu mušku, odgovarao bih joj: „A zašto tebe ne volim kao što volim muškarca u (i na) sebi?“ Ako bi me to isto zapitala moja muška priroda, naime, zašto više volim

onu žensku, dobijala je identičan odgovor. Ako bi me, pak, neko pitao ko mi je suprug, odgovarao bih mu da je moj suprug zapravo moja supruga i da stvarajući potomstvo činimo ono što je činio sam Bog. Ako bi neko zatražio da pojasnim to, govorio sam da je božja priroda (na ma kojeg se Boga ovo odnosilo) u biti hermafrodiška, da sadrži i muški i ženski princip, pa je stoga u jednom specifičnom teološko-erotskom smislu samodovoljna i samostvarajuća...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam hermafrodit. Jedanput sam imao ljubavnika, drugi put ljubavnicu; nisam morao da ih imam, a mogao sam ih imati još više. Jedanput je moje srce bilo ranjeno: bol koji sami sebi nanosimo ranjava više od onoga koji nam nanose drugi, a ovaj moj – naravno – naneo sam sebi ja lično, ulazeći svojim muškim delom duboko u matericu mog ženskog dela, pri čemu je taj surovi ples ovaj put trajao satima. Jedanput je moj ženski deo odbio da vodi ljubav i to me je (tj. moj muški deo) bacilo u depresiju koja bi se možda završila samoubistvom da se tome nije protivio upravo njen krivac – moj ženski deo. Jedanput sam pozeleo da se razdvojimo, da živimo kao svi drugi ljudi sa identitetom pola, ali je taj rastanak onemogućila Ljubav, Ljubav koja nas je sjedinjavala onako kako nikada, čak ni u bajci, nisu bili sjedinjeni neki ljubavnici: verno, do groba, ali i večno, u grobu i na onom svetu...

*

...Bio sam zatočenik sna, bio sam embrion. Slušao sam majčino srce dok sam spokojno počivao u njenoj utrobi, dok sam zaštićen plivao u njenim toplim sokovima. Slušao sam buđenje svojih čula, dodirivao i milovao sve ono na meni i oko mene što mi je donosilo fizičku radost, gutao

sam tečnost iz koje sam nastao i koja je sada za mene predstavljala najuzvišeniju slast. Slušao sam zvuke koji su značili da moj otac uzima moju majku: ti zvuči kao da su uzimali i mene, ti zvuči kao da su i mene punili onim vrelin, pulsirajućim mesom koje je tako moćno ispunjavalo moju majku iznutra...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam embrion. Sklupčani embrion koji se zadovoljava samim sobom, ali i telesnim dodirima, telesnim drhtajima svoga oca i svoje majke: svaki njihov orgazmički grč bio je i moj, svaki njihov uzdah strasti takode je bio i moj, sva energija koju je emitovao njihov divlji eros bila je energija koja je i u meni stvarala - doduše još nedozrelu, neartikulisanu, nesvesnu – ali ipak takode snagu divljeg erosa. Sklupčani embrion, još nerođeno stvorenje, maleno biće koje u majčinoj utrobi sisa prst, samo je divlji eros doživljavalo kao istinski eros, osetivši da je njegov vrhunac, njegov čudni smisao upravo u neobuzdanosti, preterivanju, animalnosti: ako nas Ljubav čini ravnim bogovima, rekao bi sklupčani embrion svojim nemuštim jezikom, onda nas telesnost na jedan sakralni način vraća našim korenima, našim arhetipovima...

*

...Bio sam zatočenik sna, bio sam ameba. Živeo sam u vodi, živeo sam nestvarno, živeo sam životom bespolnog organizma, živeo sam za onaj čas kada ću se susresti sa drugim entitetom i spojiti u potpunosti, živeo sam za to pretapanje kada postajemo novo, jedinstveno telo i novo, jedinstveno biće. Živeo sam nesvestan da je to zapravo savršenstvo, živeo sam nesvestan da je savršenstvo i posedovanje promenljivog oblika tela, živeo sam nesvestan da savršenstvo

predstavlja i mogućnost razmnožavanja prostom deobom, kada se iz jednog preobraziš u Dva. Živeo sam nesvestan da je svako razmnožavanje na izvestan način erotski čin, živeo sam nesvestan da imam moći koje nemaju ni najrazvijenija božja stvorenja. Živeo sam i jednostavno plutao, nošen vodenim strujama i svojim mutnim nagonima...

...Bio sam zatočenik sna, bio sam Biće Ništavila. Ili sam bio Ništavilo samo: sastojao sam se od Mraka, bio sam prvobitni Haos, bio sam Nebiće koje će u kosmološkoj erotskoj Igri Stvaranja začeti beskrajne svetove i bezbrojna bića tih svetova, a ova će – opet – u odrazu moje prvobitne igre ponavljati svoje (beskrajne, bezbrojne) oblike erotske igre i istovetnog stvaranja...

Ijan Makjuan
MEĐU ČARŠAVIMA

Te noći Stiven Kuk je imao vlažan san, prvi posle mnogo godina. Potom je ležao budan na leđima, s rukama pod glavom, dok su se poslednje slike iz sna gubile u tami i dok mu se hladila sperma koja mu se, začudo, sakupila negde ispod krsta. Ležao je mirno sve dok svetlost nije postala plavičastosiva, a onda je otišao da se okupa. I tamo je ležao dugo, pospano zureći u svoje svetlo telo pod vodom.

Prethodnog dana imao je sastanak sa svojom ženom u jednom kafiću s fluorescentnom svetlošću i stonim pločama od tvrde crvene plastike. Bilo je pet sati kad je stigao i gotovo se sasvim smrklo. Kako je i očekivao, bio je tamo pre nje. Posluživala je jedna mala Italijanka; moglo joj je biti devet ili deset godina. Pogled joj je bio tmuran, opterećen brigama odraslih. Marljivo je dva puta u svoju beležnicu zapisala reč „kafa“, otkinula list, pocepala ga na pola i jedan deo, okrenut poleđinom, pažljivo spustila na njegov sto. Zatim se odgegala da uključi velik i blistav aparat za espresso. Bio je jedini gost u kafiću.

Njegova žena posmatrala ga je spolja s pločnika. Mrzela je jeftine kafiće i htela je da se uveri da je on tu pre no što uđe. Opazio ju je kad se okrenuo na stolici da uzme espresso od devojčice. Stajala je, poput duha, iza ramena njegove vlastite figure koja se ogledala na staklu, poluskrivena u kapiji s druge strane ulice. Mora da je verovala da on iz osvetljenog kafića ne može da pronikne pogledom kroz spoljašnju tamu. Da bi joj učvrstio to uverenje, pomerio je stolicu tako da mu potpuniije vidi lice. Promešao je espresso i posmatrao konobaricu koja se pospano oslonila na šank i upravo izvlačila iz nosa dugo srebrno vlakno. Vlakno se smotalo i skupilo na vrhu njenog kažiprsta, kao bezbojan biser. Kratko vreme zurila je u njega, pa ga je razmazala po butinama tako fino da je iščezlo.

Kad je njegova žena ušla, najpre ga nije ni pogledala. Prišla je pravo šanku, naručila kafu od devojčice i sama je prišla stolu.

„Volela bih“, prosiktala je otvarajući kesicu sa šećerom, „da ne biraš ovakva mesta“.

Popustljivo se nasmešio i jednim gutljajem iskapio kafu. Ona je svoju pažljivo srkutala, napućivši usta. Potom je iz tašne izvadila ogledalce i paketić papirnih maramica. Obrišala je svoje crvene usne i skinula s jednog sekutića crvenu mrlju. Zgužvanu maramicu spustila je na tacnu i zatvorila tašnu, škljocnuvši patent-zatvaračem. Stiven je posmatrao kako maramica upija prolivenu kafu i postaje siva. Reкао je: „Imaš li jednu i za mene?“ Dala mu je dve.

„Nećeš valjda početi da plačeš?“

Prilikom jednog ovakvog sastanka bio se rasplakao. Nasmešio se. „Hoću da obrišem nos.“ Mala Italijanka sela je za obližnji sto i rasprostrla po njemu nekoliko listova papira. Bacila je pogled preko na njih, a onda se toliko nagnula

napred da joj se nos sasvim približio stolu. Počela je da unosi kolone brojeva. Stiven je promrmljao: „Obračunava pazar.“

Njegova žena je prošaptala: „To se ne bi smelo dozvoliti, dete u takvom uzrastu.“ Otkrivši da su ovog puta složni, što je bila retkost, odvrtili su pogled jedno od drugog.

„Kako je Miranda?“, najzad je progovorio Stiven.

„Dobro.“

„Svratiću da je vidim u nedelju.“

„Ako želiš.“

„A sem toga...“ Stivenov pogled počivao je na devojčici, koja je sad klatila nogama i sanjerala. Ili možda prisluškiivala.

„Sem toga, kad počne raspust, hoću da Miranda dođe i provede kod mene nekoliko dana.“

„Ona to ne želi.“

„Radije bih da to čujem od nje.“

„Sama ti to neće reći. Stvorićeš joj osećanje krivice ako je budeš pitao.“ Otvorenim dlanom lupio je snažno po stolu.

„Slušaj!“ Gotovo da je viknuo. Dete je podiglo pogled i Stiven je osetio njen prekor. „Slušaj“, rekao je mirno, „razgovaraću s njom u nedelju i sam ću proceniti.“

„Ona ti neće doći“, rekla je njegova žena; ponovo je, škljocnuvši, zatvorila tašnu, kao da se tamo, sklupčana, krije njihova kći. Oboje su ustali. Ustala je i devojčica i prišla da od Stivena uzme novac; veliku napojnicu primila je a da to nije ni primetila. Izvan kafića, Stiven je rekao: „Onda u nedelju.“ Ali njegova žena već se udaljavalala i nije ga čula.

Te noći imao je vlažan san. San se ticao kafića, devojčice i aparata za kafu. Završio se iznenadnim i intenzivnim uživanjem, ali u tom trenutku nije mogao da se seti pojedinosti. Izišao je iz kade vreo i s osećajem vrtoglavice, činilo mu se da će početi da halucinira. Uspostavivši ravnotežu pokraj

kade, sačekao je da to prođe – izvesno lelujanje prostora između predmeta. Obukao se i izišao napolje, u mali vrt pun bolesnog drveća, koji je delio s ostalim susedima. Bilo je sedam sati. Drejk, samozvani čuvar vrta, bio je već na koljenima pored jedne klupe. Strugalo za farbu u jednoj ruci, boca bezbojne tečnosti u drugoj.

„Golubja pogan“, zarežao je Drejk put Stivena. „Ispoganih su i niko ne može da sedne. Niko.“ Stiven je stajao iza starca, ruku duboko zarivenih u džepove, i posmatrao ga kako obrađuje sive i bele mrlje. Osetio se okrepljenim. Duž ivice vrta kružila je uska staza, izrivena od svakodnevnog prometa šetača pasa, pisaca sa stvaralačkom blokadom i bračnih parova u krizi.

Šetajući tuda, Stiven je sad – što je i inače često činio – mislio na Mirandu, svoju kći. U nedelju će napuniti četrnaest godina, danas treba da joj nađe neki poklon. Pre dva meseca poslala mu je pismo: „Dragi tata, vodiš li računa o sebi? Mogu li, molim te, da dobijem dvadeset pet funti da kupim gramofon? Voli te Miranda.“ Odgovorio je odmah i zažalio zbog toga već u trenutku kad je dao pismo iz ruku: „Draga Miranda, stvarno vodim računa, ali ne bih mogao da udovoljim...“ itd. Zapravo, obraćao se svojoj ženi. U uredu za svrstavanje pošte razgovarao je sa simpatičnim službenikom, koji ga je, uhvativši ga za lakat, poveo sa sobom i izveo iz prostorije. Želite da povratite svoje pismo? Ovu da, molim. Prošli su kroz staklena vrata i izišli na mali balkon. Ljubazni službenik zamahom ruke pokazao mu je spektakularan prizor, prostor od dva jutra pun muškaraca, žena, mašina i pokretnih prenosnih traka. E pa, odakle želite da počnemo?

Vrativši se po treći put na svoje polazište, primetio je da je Drejk otišao. Klupa je bila čista i mirisala na alkohol. Seo

je. Poslao je Mirandi trideset funti, tri nove novčanice od po deset funti u preporučenom pismu. Žalio je i zbog toga. Onih pet viška tako su jasno otkrivale njegovu krivicu. Dva dana pisao joj je pismo, trapavo, plačevno pismo, koje ni o čemu posebnom nije govorilo: „Draga Miranda, slušao sam pre neki dan pop muziku na radiju i nisam mogao da se ne začudim rečima koje...“ Na takvo pismo nije mogao da očekuje odgovor. Ipak, dobio ga je deset dana kasnije: „Dragi tata, hvala za novac. Kupila sam muzikovs džunior, isti kao i moja prijateljica Šarmijen. Voli te Miranda. P.S. Ima dva zvučnika.“

Vrativši se kući skuvao je kafu, poneo je u svoju radnu sobu i zapao u blagu obamrlost koja mu je omogućila da radi tri i po sata bez prekida. Recenzirao je jednu brošuru o viktorijanskim shvatanjima menstruacije, završio još tri stranice kratke priče na kojoj je radio, zabeležio ponešto u svoj nasumice sastavljan dnevnik. Otkucao je: „noćna policija kao poslednji hropac jednog starca“, pa je to precrtao. Iz fioke je izvadio debelu svesku za knjiženje i uneo u kolonu za ostvarene rezultate: „Prikaz... 1500 reči. Kratka priča... 1020 reči. Dnevnik... 60 reči.“ Izvadiвши iz kutije na kojoj je pisalo „pera“ jedno s crvenim mastilom, linijom je izdvojio taj dan, zatvorio svesku i vratio je u fioku. Stavio je opet navlaku na pisaću mašinu, vratio telefon na njegovo mesto, sudove od kafe metnuo na poslužavnik i izneo, zaključao za sobom vrata radne sobe, i time priveo kraju jutarnji ritual, nepromenjen već dvadeset tri godine.

Išao je brzo Oksfordskom ulicom, nabavljao poklone za ćerkin rođendan. Kupio je farmerke i par patika od obojenog platna koje su podsećale na boje američke zastave. Kupio je tri dukserice u boji sa smešnim natpisima „Kiša u mom srcu“, „Još uvek devica“ i „Državni univerzitet Ohajo.“

Od neke žene na ulici kupio je mirišljavu kuglicu i kocke za igru, kupio je i ogrlicu od plastičnih perli. Kupio je knjigu o ženama heroinama, neku igru s ogledalima, kupon za ploče u vrednosti od pet funti, svilenu ešarpu i staklenog konjića. Pošto ga je svilena ešarpa podsetila na donje rublje, odlučno se vratio u radnju.

Erotična, pastelna tišina odeljenja za žensko donje rublje probudila je u njemu osećanje zabrane; obuzela ga je čežnja da negde privilegne. Oklevao je na ulazu u odeljenje, a zatim se predomislio. Kupio je bočicu kolonjske vode na drugom odeljenju i vratio se kući u stanju mračnog uzbuđenja. Poređao je poklone po kuhinjskom stolu i pregledao ih s gađenjem – njihovo preobilje bilo je odvratno i odavalo je nadmenost. Nekoliko minuta stajao je pred kuhinjskim stolom, zagledao redom svaki predmet, pokušavao da ponovo doživi onu sigurnost koju je imao dok ih je kupovao. Kupon za ploče stavio je na stranu, a ostalo je potrpaio u plastičnu kesu i bacio u orman u hodniku. Potom je skinuo cipele i čarape, legao na nenamešten krevet, prešao prstom preko bezbojne mrlje koja se stvrdnula na čaršavu, a zatim spavao sve dok se nije smrklo.

Naga od struka nagore, Miranda Kuk ležala je preko kreveta, raširenih ruku, lica zaronjenog u jastuk; jastuk je duboko utonuo pod njenom plavom kosom. Sa stolice kraj kreveta ružičasti tranzistor metodično je emitovao kompozicije s top-liste. Pozno poslepodnevno sunce prodiralo je kroz spuštene zavese i ispunjavalo sobu gustim zelenilom tropskog akvarijuma. Mala Šarmijen, Mirandina prijateljica, prevlačila je noktima gore-dole po Mirandinim bledim, besprekornim leđima.

Šarmijen je takođe bila naga, i činilo se da vreme stoji. Poređane duž ogledala na toaletnom stolu, stopala sakrivenih

teglicama i tubama s kozmetičkim sredstvima, ruku podignutih u stalnom iznenađenju, sedele su odbačene lutke iz Mirandinog detinjstva. Šarmijenini pokreti bivali su sve sporiji dok se nisu sasvim zaustavili; šake su joj sad mirno počivale na prijateljičnim krstima. Piljila je u zid ispred sebe i rasejana se njihala. Slušala je.

*...Zaključali su se svi u dečjoj sobi,
Na ušima im slušalice,
Vratovi im prljavi,
Prava deca dvadesetog veka.*

„Nisam znala da je i to na listi“, rekla je. Miranda je okrenula glavu i progovorila ispod kose. „Vratilo se“, objasnila je. „Nekad su to pevali *Rolingstounsi*.“

*Ne misliš li
Da za tebe ima mesta
Među čaršavima?*

Kad se završilo, Miranda je razdražljivo progovorila, nadjačavši histeričan glas disk-džokeja. „Prestala si. Zašto si prestala?“

„Već celu večnost ti to radim.“

„Rekla si pola sata za moj rođendan. Obećala si.“ Šarmijen je opet počela. Miranda je, uzdišući kao neko ko dobija što je zaslužio, zaronila glavu u jastuk. Spolja je dopiralo monotono, umirujuće zvrjanje motora, sirena na kolima za hitnu pomoć zavijala je tonom koji se ravnomerno dizao i spuštao, neka ptica počela je da peva, zamukla, pa opet zapevala, negde dole začulo se zvono, a potom više puta glasno dozivanje, oglasila se još jedna sirena, ovog puta na većoj udaljenosti... Sve je to bilo tako daleko od ove podvodne tame gde se vreme zaustavilo, gde Šarmijen nežno povlači noktima po leđima svoje prijateljice za njen rođendan. Opet su začule glas. Miranda

se pomakla i rekla: „Mislim da me to mama zove. Mora da je došao tata.“

Kad je zazvonio na ulaznim vratima, na vratima kuće gde je živeo šesnaest godina, Stiven je pretpostavljao da će mu otvoriti njegova kći. Obično je tako bivalo. Ali ovog puta pojavila se njegova žena. Tri betonska stepenika davala su joj prednost; streljala ga je očima odozgo, čekala da progovori. Nije imao ništa spremno za nju.

„Je li... je li Miranda tu?“, najzad je upitao. „Malo kasnim“, dodao je i, okušavajući sreću, uputio se uz stepenice. Ona se u poslednjem trenutku pomerila u stranu i raskrili la vrata.

„Gore je“, rekla je bezbojnim glasom dok se Stiven provlačio unutra, pokušavajući da je ne dodirne. „Idemo u veliku sobu.“ Stiven je krenuo za njom u udobnu, sasvim neizmenjenu sobu, gde su se od poda do tavanice nizali redovi knjiga koje je ostavio za sobom. U jednom uglu, prekriven grubim platnom, stajao je njegov klavir. Stiven je prešao rukom po njegovoj obloj ivici. Pokazavši rukom na knjige, rekao je: „Moram svega ovog da te oslobodim.“

„Kad ti bude odgovaralo“, kazala je dok mu je nalivala šeri. „Nema razloga za žurbu.“ Stiven je seo za klavir i podigao poklopac.

„Svira li još neka od vas dve?“ Prešla je preko sobe donoseći mu čašu i stala kraj njega.

„Ja nikad nemam vremena. A Mirandu više ne zanima.“ Prešao je prstima po mekim, prostranim dirkama, pritisnuo pedalu i slušao kako zvuk zamire.

„Je li naštimovan?“

„Jeste.“ Nastavio je da pritiska dirke i počeo da improvizuje melodiju, ili nešto nalik na melodiju. Rado bi zaboravio

zbog čega je došao, rado bi ostao sam i proveo jedan sat za klavirom, za svojim klavirom.

„Nisam svirao više od godinu dana“, pokušao je da objasni. Njegova žena nalazila se u tom trenutku kraj vrata i spremala se da pozove Mirandu, tako da je morala da izdahne kako bi rekla:

„Stvarno? Zvuči mi sasvim dobro. Miranda!“, viknula je, „Miranda, Miranda!“ Glas joj se dizao i spuštao, bila su to tri tona; treći, viši od prvog, gubio se s ispitivačkim prizvukom. Stiven je odsvirao ta tri tona i njegova žena je iznenađena zamukla. Pogledala ga je oštro. „Baš si pametan.“

„Ti znaš da imaš muzikalan glas“, rekao je Stiven bez ironije. Ona je zašla dublje u sobu.

„Još uvek nameravaš da pozoveš Mirandu kod sebe?“

Stiven je spustio poklopac na klaviru i pomirio se s tim da počinju neprijateljstva.

„Jesi li je obrađivala?“ Skrstila je ruke.

„Ona neće poći s tobom. Ili bar neće sama.“

„U stanu nema mesta i za tebe.“

„Hvala Bogu da nema.“

Stiven je ustao i podigao ruke uvis poput indijanskog poglavice.

„Nemojmo“, rekao je. „Nemojmo.“ Klimnula je glavom, prišla opet vratima i pozvala ćerku ujednačenim glasom, koji se nije dao podražavati. Potom je brzo izgovorila: „Govorim o Šarmijen. O Mirandinoj prijateljici.“

„Kakva je?“

Oklevala je. „Ona je gore. Videćeš je.“

„A, tako...“

Sedeli su u tišini. Stiven je odozgo čuo kikot, poznato, udaljeno šuštanje vode u cevi, čuo je kako se vrata spavaće sobe otvaraju i zatvaraju. Uzeo je s police neku knjigu o

snovima i počeo da je prelistava. Primetio je da njegova žena napušta prostoriju, ali nije digao pogled. Sunce na zalašku osvetlilo je sobu. „Polucija u snu ukazuje na seksualnu prirodu celog sna, koliko god nejasna ili neverovatna bila njegova sadržina. Snovi koji dostižu vrhunac u poluciji mogu otkriti predmet snevačeve želje, kao i njegove unutrašnje konflikte. Orgazam ne ume da laže.“

„Ćao, tata“, rekla je Miranda, „Ovo je Šarmijen, moja prijateljica.“ Svetlost mu je udarala u oči i najpre je pomislio da se drže za ruke, jedna uz drugu tu pred njim kao da su majka i dete, osvetljene odostrag narandžastim umirućim suncem, u očekivanju pozdrava. Domaločašnji smeh kao da se pritajio u njihovom ćutanju. Stiven je ustao i zagrlio kćer. Na dodir je bila drugačija, možda snažnija. Mirisala je drugačije, najzad je imala svoj privatni život, za koji nikom nije morala da polaže račune. Gole ruke bile su joj veoma tople.

„Srećan rođendan“, rekao je Stiven, sklopivši oči dok ju je stezao i pripremajući se da pozdravi sićušnu priliku kraj nje. Uzmaknuo je smešeći se i gotovo kleknuo na tepih da bi se rukovao sa njom, s tom lutkastom figuricom pokraj njegove kćeri, jedva višom od metra, čije mu je drveno, preveliko lice odgovaralo nepomičnim osmehom.

„Pročitala sam jednu vašu knjigu“, bile su njene prve, smirene reči. Stiven je ponovo seo na stolicu. Devojčice su stajale pred njim kao da žele da ih on opiše i uporedi. Mirandina dukserica nije dopirala do struka, njene napupele grudi podigle su ivicu majice iznad stomaka. Šaka joj je zaštitnički počivala na prijateljičinom ramenu.

„Stvarno?“, rekao je Stiven posle izvesne pauze. „Koju?“

„Onu o evoluciji.“

„Aha...“ Stiven je iz džepa izvadio koverat s kuponom za ploče i dao ga Mirandi. „Nije bog zna šta“, rekao je,

pomišljajući na vreću punu poklona. Miranda se povukla na jednu stolicu da bi otvorila koverat. Ali patuljica je i dalje stajala pred njim i ukočeno ga gledala. Prstima je uvtala rub svoje dečje haljine.

„Miranda mi je mnogo pričala o vama“, rekla je učtivo. Miranda je digla pogled i zakikotala se.

„Ne, nisam“, pobunila se. Šarmijen je nastavila:

„Mnogo se ponosi vama.“ Miranda se zarumenela. Stiven se pitao koliko li Šarmijen ima godina.

„Nisam joj baš dao mnogo razloga za to“, čuo je sopstvene reči i pokretom ruku ukazao na sobu da bi naznačio prirodu svoje porodične situacije. Majušna devojčica strpljivo mu je piljila u oči; za trenutak, bio je na ivici da se potpuno ispovedi. Znaš, nikad u braku nisam zadovoljio svoju ženu. Njeni orgazmi su me prestravljivali. Miranda je pronašla poklon. S kratkim uzvikom ustala je sa stolice, obavila mu ruke oko vrata i, nagnuvši se, poljubila ga u uvo.

„Hvala ti“, promrmljala je uzbuđeno i glasno, „hvala ti.“ Šarmijen se približila još nekoliko koraka, sad je gotovo stajala među njegovim raširenim nogama. Miranda se smestila na naslon stolice. Padao je mrak. Osećao je na vratu toplinu Mirandinog tela. Skliznula je još malo dublje i metnula mu glavu na rame. Šarmijen se pomakla. Miranda je rekla: „Drago mi je što si došao“ i podigla kolena da bi zauzela još manje prostora. Stiven je spolja čuo kako se žena kreće iz sobe u sobu. Podigao je ruku, obavio je oko ćerkinih remena, pažljivo izbegavajući da joj dotakne grudi, i čvrsto je zagrlio.

„Hoćeš li doći kod mene za vreme praznika?“

„Sa Šarmijen...“, govorila je detinjasto, ali ton joj je bio fino podešen, bilo je u njemu i pitanja i uslovljavanja.

„Sa Šarmijen“, složio se Stiven. „Ako ona to želi.“ Šarmijen je spustila pogled i rekla skromno: „Hvala.“